

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειρισμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50,
Ἀμερικῆς δολλάρια 3. — Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 42ος

Ἀθήναι, 7 Σεπτεμβρίου 1935

Ἔτος 57ον. — Ἀριθ. 41

Ἡ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΦΑΚΙΡΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ΕΥΔΟΧΙΕ DUBUIS

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

— Ὁ μαχαραγιᾶς Ραχούν-Σίγκ!
Ἀνασταίνονται λοιπὸν οἱ νεκροὶ κι'
ἐκεῖνοι ποὺ κἀήκαν στὴ φωτιά ξανα-
γεννιοῦνται ἀπὸ τὴ στάχτη τους;

Κι' ὁ φακίρης ἔπεσε κατάχαμα,
μὲ τὸ κεφάλι του ἀκουμπισμένο στὴ
γῆ καὶ τὰ χέρια του ἐνωμένα μπρο-
στά του.

— Ἐλεος! Ἐλεος! ἔκ-
τευε.

— Πῶς τόλμησες, ἐ-
λεεινὲ δούλε, νὰ παρουσια-
στῇς μπροστά μου; ἔκανε
ὁ Κοττεσουπρυα, ἡ ἄν
προτιμάτε ὁ μαχαραγιᾶς
Ραχούν-Σίγκ, σπρώχνον-
τας μὲ τὸ πόδι του τὸ κε-
φάλι τοῦ φακίρη.

— Ἐλεος, ἔλεος!

— Ἐλεος ζητᾶς, ὅστε-
ρα ἀπὸ τὸ κακούργημα
ποὺ ἔκανες: Γιατὶ μονάχα
ἐσύ μποροῦσες νὰ κάνης
αὐτὴ τὴν ἀτιμία καὶ κανέ-
νας ἄλλος!

— Ἐλεος! Λυπήσου με!

— Νὰ τολήσῃς νὰ χα-
ράξῃς ἐπάνω στὸ κορμί ἐ-
νὸς δούλου τὰ ἱερὰ σημά-
δια ποὺ σοῦ εἶχα ἀναθέ-
σει ν' ἀποτυπώσῃς στὸ σῶ-
μα ἐνὸς εὐγενικοῦ Κατρυά.
Μίλησε! Θέλω νὰ ξέρω
ποῖός δαίμονας σ' ἐσπρωξε
νὰ κάνης αὐτὴ τὴν ἱερο-
συλία.

Ὁ ἡχος ἀπὸ τῆς συνο-
μιλίας ἔκανε ὅ,τι δὲν εἶχε
κάνει τὸ βουητὸ τῆς θύε-
λας: Ὁ Ντάρλι ξύπνησε
ἀπὸ τὴ νάρκη του. Ἀνα-
σηκώθηκε ἀπὸ τὸ στρώμα
του καὶ μὲ τὸ κορμί τε-
τωμένο, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα

μπροστά του, κρατώντας τὴν ἀναπνοή
του, ἀκούγε τὰ παράδοξα αὐτὰ λό-
για. Ἡ καρδιά του κόντευε νὰ σπά-
σῃ ἀπὸ τοὺς κτύπους. Ὁ Κεμπὶρ ἀ-
πεναντίας φαινόταν ὁλότελα ἀδιάφο-
ρος, σὰν νὰ μὴν τοῦ καναν καμμιὰ ἐν-
τύπωση αὐτὰ ποὺ ἀκούγε. Μὲ τὴ συ-

νηθισμένη του βουλιμία εἶχε ριχτεῖ
στὸν κεσὲ μὲ τὸ ρύζι ποὺ βρισκόταν
βαλμένος δίπλα στὸ στρώμα τοῦ Ντάρ-
λι, καὶ δὲν ἄφησε οὔτε ἓνα σπυρί.

Εἶχε πέσει ἡ νύχτα. Μὰ οἱ ἀστρα-
πὲς διαδέχονταν τόσο γοργὰ ἡ μιὰ
τὴν ἄλλη καὶ φωτίζαν μὲ τόσο ζωη-
ρὴ λάμψη τὸ χάνι, ποὺ ἔφεγγε σὰν
νὰ ἦταν ἡμέρα. Ἡ θύελλα ἐξακολου-
θοῦσε μ' ὅλη τῆς τὴν ὁρμή.

— Λέγε, λέγε, ἐπανελάμβανε ὁ
Ραχούν-Σίγκ.

— Ἦμουν κι' ἐγὼ πα-
τέρας, μουρμούρισε ὁ Κα-
βατακελού. Ὅταν χάραξα
τῆς γκαροῦμπες στὸ σῶμα
τοῦ παιδιοῦ σου, μοῦ ἤρθε
ἡ ἰδέα νὰ κάνω τὸ ἴδιο
καὶ στὸ σῶμα τοῦ δικοῦ
μου τοῦ παιδιοῦ.

— Ἀθλίε! Τί διαβολικὸ
σχέδιο εἶχες βάλεῖ μὲ τὸ
νοῦ σου; Ἀπ' ἐκείνη τὴ
στιγμὴ λοιπὸν εἶχες τὸ
σκοπὸ νὰ βάλῃς τὸ γιό σου
στὴ θέση τοῦ ἀπόγονου
τοῦ Νζάμ ἐλ-Μουζούκ;

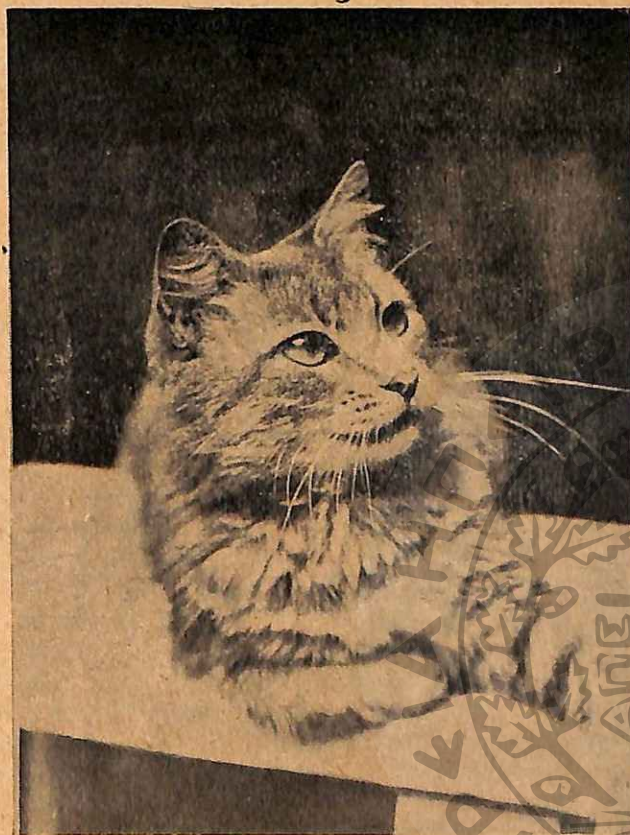
— Εἴρω γώ; ἔκανε ὁ
Καβατακελού μὲ μιὰ φω-
νὴ ποὺ μόλις ἀκούγόταν.
Ἀγαποῦσα κι' ἐγὼ τὸ παι-
δί μου, ὅπως ἀγαπᾶς καὶ
σὺ τὸ δικό σου.

— Τολμᾶς, βδελυρὸ πλά-
σμα νὰ συγκρίνῃς τὰ δικά
σου αἰσθήματα μὲ τὰ δικά
μου!

— Ὁ Βράχμας ἐπλασε
τῆς καρδιᾶς ὧλων τῶν πα-
τεράδων ὅμοιες. Μέσ' στὴν
καρδιά καθενὸς ἔβαλε μιὰ
θερμὴ φλογερὴ ἀγάπη γιὰ
τὸ παιδί ποὺ ἔβγαλε στὸν
κόσμο. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη μ'
ἔκανε κι' ἐμένα...

» Εἰς, μαχαραγιᾶ μου,
εἶχες φύγει γιὰ νὰ πολε-
μήσῃς τοὺς Μαχαράττες καὶ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΖΩΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Μιά ὀραία Ψιρίνα

Ἀπὸ τὸν Διεθνή Φωτογρ. Διαγωνισμὸ τοῦ Kodak

στον πόλεμο αυτόν είχατε σκοτωθεί — έτσι έλεγαν τουλάχιστον — κι' έφεραν στη Μυσόρη το σώμα σου και το έκαψαν στην πυρά. Η πριγκίπισσα Νερίντα, ή γυναίκα σου, σέ είχε ακολουθήσει θεληματικά στον τάφο.

»Θα μου ήταν κάπως δύσκολο νά γελάσω μιά μητέρα. Μά ύστερα από το θάνατο της πριγκίπισσας, ο γιός σου έμεινε όρφανός. Για ποιο λόγο νά μ'ήν ώφεληθώ από την ευκαιρία αυτή που θά έκανε το δικό μου γιό διάδοχο του θρόνου;

»Η παραμύνα του παιδιού δέχθηκε πρόθυμα νά με βοηθήσει στα σχέδιά μου, όταν της έδωλα στο χέρι κάμπουσες ρούπιες. Και τὰ δυο παιδιά ήταν μωρά, και όλα τὰ μωρά μοιάζουν μεταξύ τους. Έπειτα, το σπουδαιότερο σημάδι, οι γκαρδύμπες, ήταν άρκετές για νά πείσουν τον καθένα πως τὸ μωρό που βρίσκόταν στη κούνια ήταν στ' αλήθεια ο γιός του μαχαράγια Ραχούν Σίγκ.

Ο Κοτσεσούπρυα έμεινε σιωπηλός αλλά τὰ μάτια του πετοῦσαν φλόγες. Με το χέρι του έκανε νόημα στο φακίρη νά εξακολουθήσει.

— Έτσι ο γιός μου πήρε τη θέση του πρίγκιπα Άχμέτ. Αν ήθελα μπορούσα νά σκοτώσω τὸ παιδί αυτό, μα παρ' όλο που ήμουν ένας κακοῦργος σεβόμουν τὸ ένδοξο αίμα που έτρεχε στις φλέδες του, τὸ αίμα του μεγάλου Νιζάμ-έλ Μουζούκ και των ραγιάδων της Μυσόρης των προγόνων της μάνας του. Άλλωστε ή παραμύνα του, που άρχισε κιάλα νά μετανιώνη γ' αυτό που είχε κάνει, με παρακάλεσε νά της αφήσω τὸ παιδί. Έτσι υποχώρησα, Δέν την ξαναείδα πιά από τότε!

Ο Ραχούν Σίγκ έβγαλε μιά πνιγμένη φωνή.

— Ο γιός μου δέν χάρηκε για πολὺν καιρό τὰ μεγαλεία που του πρόσφερα κάνοντας ένα έγκλημα, εξακολούθησε με πίκρα ο Καβατακελού, μα κι' ο δικός σου γιός δέν θά τὰ χαιρόταν αν τον αφήνα στη θέση του. Αν δέν τον έβγαζα εγώ από τὸ θρόνο του, θά βρίσκονταν εκείνοι που έπρεπε νά τον προστατεύουν, οι ήθιοι του, για νά τὸ κάνουν. Ακόμη έχει ο γιός μου στο κεφάλι του τὸ σημάδι από ένα φοβερό κτύπημα που του κατάφερε ο αδελφός σου, ο Νατζέρ-Σίγκ, νομίζοντας πως ήταν ο άνεψιός του. Είχε την ιδέα πως τὸ σκότωσε, μά λαθεύτηκε και τὸ παιδί σέ λίγο έγινε καλά. Έστερα από μερικές ήμέρες τὸ διαμέρισμα όπου έμεινε ο μικρός πρίγκιπας μαζί με την παραμύνα του έπιασε φωτιά και με μεγάλη δυσκολία κατώρθωσα νά γλυ-

τώσω τὸ παιδί μου από τις φλόγες και νά τὸ εξαφανίσω, γιατί σέ τρίτη απόπειρα φοβόμουν ότι δέν θά τοῦ έσωζα πιά τη ζωή.

— Θέλεις νά βγάλεις από πάνω σου τὸ βάρος για τὸ φορτωτό κακούργημα σου, φώναξε ο Ραχούν-Σίγκ. Μά στην περίπτωση αυτήν ο αδελφός μου δέν ήταν παρά τὸ όργανο της θείας δίκης. Ο Βράχμας δέν ήθελε ν' άνεβή στο θρόνο των ραγιάδων ο γιός ενός ταπεινού δούλου.

— Αυτό τὸ κατάλαβα, έκανε ο Καβατακελού. Ο θεός με τιμώρησε πολὺ σκληρά για την πατρική μου φιλοδοξία. Ο γιός μου δέν μπόρεσε νά χαρή την μεγάλη του θέση που την αγόρασα για χάρη του με την σωτηρία της ψυχής μου και με τη θυσία της ήσυχίας μου. Τὸ παιδί μου, που τὸ είχα όνειρευτεί πλούσιο, ένδοξο κι' ευτυχισμένο, αναστήθηκε μέσα στη φτώχεια και στη δυστυχία, συναντώντας παντού την περιφρόνηση και την κακία του κόσμου. Άδικα έγινε φακίρης για νά ξεπληρώσω τὸ έγκλημά μου και αφερώσα τη ζωή μου στη μετάνοια και στην προσευχή. Ο Βράχμας δέν με συγχώρησε.

— Στην μετάνοια και στην προσευχή! έκανε με περιφρόνηση ο Ραχούν-Σίγκ. Δέν λές καλύτερα στην τεμπελιά και στην αλητεία, όπως κάνουν οι περισσότεροι από τους δούλους σου!

Ο Καβατακελού δέν έδωσε απάντηση.

— Και μήπως άραγε για νά ξεπληρώσης τὸ κοίμα σου, παρουσιάστηκες στους Ναβάβ του Καρνουλ και της Αρκότας, όταν ζητούσαν νά βάλουν έναν άλλον απόγονο του Νιζάμ-έλ-Μουζούκ στη θέση του Μουτζαφέρ-Σίγκ, και τους είπες ότι ο γιός σου είναι ο εξαφανισμένος διάδοχος του Ραχούν-Σίγκ;

Ο Καβατακελού πεσμένος πάντοτε γονατιστός στα πόδια του φακίρη, δέν απαντούσε, μόνο αναστέναζε βαθεία.

— Δέν σ' έφτασε ή πρώτη προδοσία που έκανε, είπε με παραφορά ο Ραχούν-Σίγκ, μά έπεγείρθηκε νά κάνης και δεύτερη. Ω, γιατί νά μή σκοτώσουν οι αδελφοί μου τὸ παιδί σου στην κούνια του! Γιατί νά μ'ήν πατήσουν τὸ κεφάλι του βδελυροῦ έρπετος, που τόλμησε νά σηκώσει τὸ κεφάλι κατά τον θρόνο μου; Μά δέν τὸ έκαναν, συνέχισε και ο θυμός του άναβε ακόμη περισσότερο, κι' αυτό για νά μ' αφήσουν την ευχαρίστηση νά τὸ κάνω μόνος μου. Από τὸ δικό μου χέρι θά πάη ο γιός σου!

Και με άσυγκράτητη μανία ο Ραχούν-Σίγκ χύμυξε άπάνω στον Κεμπέρ, που άφου είχε καταδροχθεί στο όλο τὸ ρύζι, είχε ξαπλωθεί στα χόρτα δίπλα στον Ντάρλι και κοιμόταν. Πιό γοργός κι' από την άστραπή, ο Καβατακελού τον είχε προλάβει. Άρπαξε τον γιό του από τὸ χέρι, τον έσυρε ως την έξωπορτα κι' ύστερα χάθηκαν κι' οι δυο τους μέσα στα σκοτάδια της νύχτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΖ'.

Πατέρας και γιός

Την ώρα εκείνη ή θύελλα ξεσπούσε με καινούργια όρμη. Έμοιαζε σαν νά είχαν ξαπολυθεί όλα τὰ στοιχεία της φύσης. Τὰ νερά ακούγονταν νά καταβαίνουν σαν καταρράκτες από τους γειτονικούς βράχους κι' έπεφταν επάνω στους τοίχους του χανιού ανοίγοντας βαθεία αυλάκια στα θεμέλια του.

Έξαφνα άκούστηκε ένας τρομακτικός κρότος και ένα μεγάλο κομμάτι της σκεπής ήρθε κι' έπεσε όλόκληρο μέσα στο χάνι.

(Ακολουθεί) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΙΟΥΛΗ

ΟΙ ΧΟΡΕΥΤΡΕΣ

— Συνέχεια από τὸ προηγ. και τέλος —

— Τι λέν αυτές; Που τις πήγε ή θειά τους; Σέ χορούς, σέ κινηματογράφους, τ' είν' αυτά; Δέν της λές νά κρύψη κανέναν παρά, τώρα πού ναι ανοιχτά τὰ καπνομάγαζα; Και νά μου κάνη τη χάρη ν' αφήσει τις μικρές ήσυχες!

Τὸ φαγητὸ τέλειωσε χωρὶς άλλη κουβέντα. Τώρα έπρεπε τὰ κορίτσια νά σηκώσουν τὸ τραπέζι, νά πλύνουν τὰ πιάτα και νά βοηθήσουν τη μητέρα στο ράψιμο. Τὸ ράψιμο είναι ώραία δουλειά. Δές και κανένα λογάκι. Όμως ή μητέρα είναι άνόρεχτη σήμερα. Όταν ήρθε τὸ βράδυ, αφήσανε κάτω τις βελόνες. Άυριο πάλι.

— Τις όρνιθες; Λέει ή μητέρα ξαφνικά. Τις ξεχασαμε. Τρέξτε νά τους ρίξετε λίγο κριθάρι.

Οι κότες μαζεύονταν ίσα-ίσα νά κουρνιάσουν. Τους έρριξε μόλταῦτα πολλή τροφή ή Φράσω. Άδειασε τὸ τάσι.

— Χά, χά, χά!... Βλέπεις πως γυαλίζει τὸ τάσι, Έλένη; Νά, σαν καθρέφτης είναι. Κοίτα δώ! Ξέρεις; Είμαι ή κυρία του κινηματογράφου. Νά, καθρεφτίζουμαι. Φουσκώνω τὰ μαλλιά μου έτσι δά, έρχεται ο άντρας μου, τρέχω τον άγκαλιάζω, και τον φιλώ, τον φιλώ, λέει ή Φρόσω, ένω άγκαλιάζει και καταφιλεί τὸ Σταῦρο.

Τὰ χάνει ο κακομοίρης ο Σταῦρος.

Στέκεται σαστισμένος. Ήταν τόσο καλό παιδί λοιπόν και δέν τόξερε, για νά τον φιλοῦν έτσι;

— Όχι, όχι, λέει ή Έλένη. Εγώ είμαι ή χορεύτρια. Νά, κοίτα!

Έβγαλε στη στιγμή τὸ φόρεμά της ή Έλένη και τὸ πέταξε σέ μιά γωνιά. Έμεινε με τὸ μεσοφοράκι.

— Αχ! Κι' εγώ, λέει ή Φροσούλα.

Έτσι μέινανε και οι δυο με τ' άσπρόρρουχα και γίνανε έν τῷ άμα χορεύτρες. Άρχισαν νά στριφογυρί- με όσο περισσότερη χάρη μπορούσαν, κλίνανε τὸ κεφάλι άριστερά και δεξιά, άπλώνανε τὰ χέρια, τὰ διπλώνανε, όποκλινόντανε, μειδιούσανε, χαιρετούσανε, γυρίζανε στη φτέρνα, καταπληκτικά γρήγορα. Τι εύκολία, βρεγμένο καθώς ήταν κάμω τὸ κοτέτσι! Μά φοβήθηκαν οι κότες κι' άρχισαν νά φωνάζουν, οι πετεινοί δέ θέλανε νά υστερήσουν κι' έγινε κακό. Ατάραχες όμως οι χορεύτρες εξακολουθούσαν νά χορεύουν με τέχνη καταπληκτική, πατώντας αδιάφορα πάνω σέ φλοῦδες, νερά και λογής-λογής πράματα, που υπάρχουν συνήθως στα κοτέτσια. Ο Σταῦρος θαύμαζε. Καλέ, τί ώραίο θέαμα! Και ο Ντίκ, τὸ σκυλάκι, για νά επιβάλη σιγή στον όρνιθοκοσμο, άρχισε νά γαυγίζει επίμονα.

Μά σαν ν' άνοιξε κι' έκλεισε ή ξώπορτα.

Ποιός ήταν;

Στὸ λεπτό χάθηκαν οι χορευτρες. Η Φροσούλα πέρασε τὸ κατώφλι, κρατώντας τη σακκούλα με την ταγή. Ακολουθούσε ή Έλένη με μιά σκούπα στο χέρι. Έπειτα ο Σταῦρος και τέλος ο Ντίκ, με την ούρα στα σκέλια

ΙΡΣΙΜ

LAMARTINE

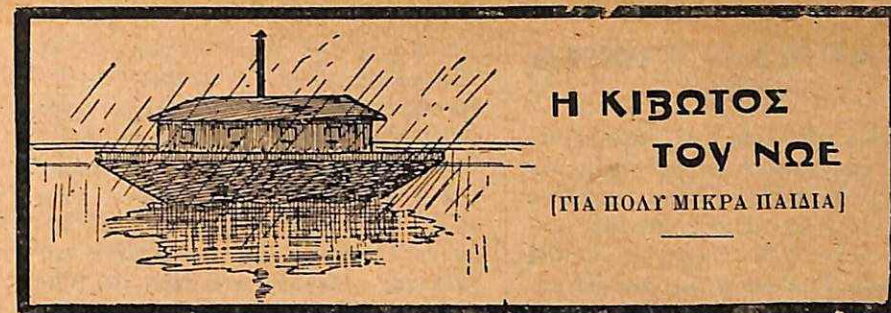
ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΚΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Γύρω-τριγύρω στη σκεπή ποῦχε τὸ πατρικό μας Τὰ δροσερά της άπλωνε κλαδιά κληματαριά Και τὰ χρυσά σταφύλια της προς τὸ παράθυρό μας Τραβούσαν τὰ πουλάκια από μακριά

Και ή μητέρα, άπλώνοντας τὰ χέρια τὰ καθάρια, Πλησίαζε τὰ κέρινα, μελίσρρυτα τσαμπιά, Και τὰ παιδιά πιπιλίζαν τὰ τρυφερά βλαστάρια, Που εύθως ξανατινάζονταν ψηλά.

Πουλάκι δέν υπάρχει πιά ή μάνα πεθαμένη Ξερό τὸ κλήμα που έθαλλε σέ χρόνο μακρινό Μονάχα άγριοχόρταρο στην πόρτα τώρα βγαίνει... Κι' εγώ τὰ συλλογιέμαι και θρηνώ. (Μετάφραση) ΤΟΥΛΑ ΠΑΠΑΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΑ'.—Τὰ μεγάλα ζώα

Η φασαρία όστόσο εξακολουθούσε. Γιατί δέν ήταν δυνατό νά βροῦν τις θέσεις τους σέ λίγην ώρα τόσο πολλά ζώα, μεγάλα και μικρά. Τὰ μεγάλα μάλιστα άργοπορούσαν με διάφορες σοβαρές διμιλίες και συζητήσεις. Ο Νώε τους φώναζε.

— Έ! δέν θά καταλαγιάσετε πιά; Και μεϊς θέλουμε νά κοιμηθούμε. Δέν θά ξενοχτίσουμε γι' αγάπη σας.

— Μά συζητούμε για τον κατακλυσμό.

— Έχετε καιρό νά συζητήτε σαράντα μέρες. Κοιμηθήτε τώρα.

— Τι δά βροῦμε στη γή, πως θά είναι όταν θά πάψη ή βροχή και θά βγοῦμε από την Κιβωτό;

— Αφήστε πρώτα νά πάψη, νά φύγουν και τὰ νερά στη θάλασσα, νά φανούν οι στεριές, και τότε θά ιδήτε. Έμπρός, στα κρεβάτια σας, παρακαλώ! Έχετε έμπιστοσύνη στο Θεό. Αὐτός ξέρει τί θά μᾶς κάμη.

Επιτέλους, ο τίγρης κι' ή τίγρισα άποφάσισαν νά κάμουν την άρχή, και μ' ένα πήδημα βρέθηκαν στο κρεβάτι τους. Ο Ίπποπόταμος και ο Ρινόκερος σκαφάλωσαν χωρὶς πολὺν κόπο, γιατί τους έσπρωχνε και τους στήριζε ο Έλέφαντας με την προσοκίδα του.

Αλήθεια, τί καλὸς τί υποχωρητικός που ήταν ο Έλέφαντας! Όλα τὰ ζώα τὰ βοηθούσε. Αλλά μ' όλη του την καλωσύνη, βασάνισε άρκετά τὸ Νώε ως νά του οίκοномήση καμπίνα και νά τον τοποθετήση. Γιατί τὸ ισόγειο της Κιβωτού ήταν πιασμένο από μικρότερα ζώα, και για τον Έλέφαντα βρέθηκε μιά καμπίνα στο πρώτο πάτωμα, ψηλά. Σκάλα όμως δέν είχε, και, για νάνεβή τὸ χοντὸ παχύδερμο, αναγκάσθηκε νά πάρη μιά άνεμόσκαλα.

Η άνεμόσκαλα ήταν εύλινη, μακριά, στενή, και τὰ σκαλοπατία της άπείχαν πολὺ τὸ ένα άπ' τὸ άλλο.

— Θα μπορέσης νάνεβής; έλεγαν στον Έλέφαντα οι φίλοι του. Εσὺ δέν έκαμες ποτέ μοῦτσος σέ καράβι. Θα κουνιέται ή σκάλα, θά κουνιέται κι' ή Κιβωτός και θά χάσης την ισορροπία.

— Έννοια σας και θα κρατιέμαι καλά, τους έλεγε ο Έλέφαντας.

— Θα ζαλισθής και θά πέσης.

(Ακολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΔΑΜΑΝΤΗ

Τ' ΑΓΝΑΝΤΕΜΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἐπάνω στὸ βράχο τῆς ἐρημῆς ἀκρογιαλίας, ἀπὸ παλιὺς λησμονημένους χρόνους βρισκόταν χτισμένο τὸ ξωκκλήσι τῆς Παναγίας τῆς Κατευοδώτρας. Ὅλο τὸ χειμῶνα παπᾶς δὲν ἐρχόταν νὰ λειτουργήσῃ. Ὁ βοριάς μανιάζει καὶ μουγγρίζει στὸ πέλαγος τὸ μαυρογάλανο καὶ βαθύ· τὸ κύμα λυσομανάει κι' ἀφρίζει καὶ χυμᾷ καταπάνω στὸ βράχο. Κι' ὁ βράχος στήλωνται τὴν πλατὴ του, γίνοντας ἀκλόνητος, στὸν ποταμὸ ριζωμένο βαθιὰ στὴ γῆ, καὶ τὸ ἐρημοκκλήσι ἀσπρο καὶ γλαρό, σὺν φωλιὰ θαλασσαῆτος, στεφανώνει τὴν κορφὴ του.

Ὅλο τὸ χρόνον παπᾶς δὲ φαίνονταν καὶ καλόγερος δὲν ἐρχόταν νὰ δοξολογήσῃ. Μόνο τὰ Φῶτα ἀνήμερα κατέβαινε ἀπὸ ψηλά ἀπὸ τὸ βουνό, ἀπ' τὸ λευκὸ μοναστηράκι τ' Ἀγίου Χαραλαμπίου, μὲ κάτασπρα μαλλιά πού ἀνέμιζαν στὸν ἀέρα καὶ μὲ βαθιὰ γένια πού κυμάτιζαν, ἕνας σεβάσμιος γεροπαπᾶς, γιὰ νὰ λειτουργήσῃ τὸ παλιὸ λησμονημένο ἐρημοκκλήσι. Ἐκεῖ ἔρχονταν καὶ τρεῖς-τέσσερες βοσκοί, βουνίσιοι, ἀλειτούργητοι ἔρχονταν μὲ τίς φαμίλιες τους, τίς ἀνέθγαλτες κι' ἀπραγες, μὲ τὰ βοσκόπουλά τους τὰ ἀχτένιστα κι' ἀνιφτα πού δὲν ἤξεραν νὰ κάνουν τὸ σταυρό τους, γιὰ ν' ἀγιαστοῦν καὶ νὰ λειτουργηθοῦν. Καὶ τὴν ἀπόλυση τῆς ἐκκλησίας ὁ γέρο παπᾶς, μὲ τὰ μαλλιά του πού φτερούγιζαν στὸ φύσημα τοῦ βοριά καὶ μὲ τὰ βαθιὰ κυματιστά του γένητα, κατέβαινε κάτω στὸ μεγάλο ἀπλωτὸ γιालό, ἀνάμεσα στοὺς ἄγριους θαλασσοδαρμένους βράχους, γιὰ νὰ φωτίσῃ καὶ ν' ἀγιάσῃ τ' ἀφώτιστα κύματα.

Τὸν ἄλλο καιρὸ, καὶ περισσότερο κατὰ τὴν ἀνοιξη, ἔρχονταν γυναῖκες καὶ κόρες θαλασσινῶν κάτω ἀπὸ τὴν χώρα, μὲ σκοπὸ νὰ νάψουν τὰ καντήλια καὶ νὰ παρακαλέσουν τὴν Παναγιά τὴν Κατευοδώτρα νὰ κατευσώσῃ τοὺς θαλασσοδαρμένους ἄντρες καὶ πτεράδες τους. Ὡραῖες κοπέλλες μὲ πουκάμισα κόκκινα μεταξωτά, μὲ τραχηλιὰς φιλοκεντημένες, ἔρχονταν νὰ παρακαλεστοῦν γιὰ τὰ δερμάκια τους πού θαλασσοπνίγονταν γιὰ χάρη τους, γιὰ νὰ τοὺς φέρουν πρὸς κιά ἀπὸ τὴν Πόλη, στολίδια ἀπὸ τὴ Βενετία κι' ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια.

— Πάντα νᾶρχονται, πάντα νὰ φέρουν.

Νέες γυναῖκες νιόνυφες καὶ μαννάδες συλλογισμένες ἔρχονταν γιὰ νὰ καθήσουν καὶ ν' ἀγναντέψουν.

Ἄμα εἶχαν φωτιστεῖ τὰ νερά, ἢ ὀψιμότερα ἄμα εἶχαν περάσει κι' οἱ Ἀποκρῆς, κατὰ τὴ δευτέρη βδομάδα τῆς Σαρακοστής, ἀφοῦ εἶχαν χορτάσει πιά τοὺς ἀχίνους καὶ τὰ στρείδια, οἱ θαλασσινοὶ μας μπαρκάρειαν στὰ μπρίκια καὶ στίς σκοῦνες τους κι' ἐμεθοῦσαν· πῆγαιναν νὰ ταξιδέψουν. Τὸν καιρὸ ἐκεῖνον καράδια καὶ γολέττες «ἐδεναν» στὰ μέσα τοῦ φθινόπωρου. Οἱ θαλασσινοὶ μας ἀγαποῦσαν πολὺ τὴ ζέστα τοῦ τζακιῦ τους, τὴ βολὴ τοῦ σπιτιοῦ τους καὶ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς φαμίλιας τους. Κι' ὅταν ξαναρχόταν ἡ ἀνοιξη στὴ γῆ, τότε αὐτοὶ ξαναπήγαιναν στὴ θάλασσα.

Σηκώνονταν στὰ παντὰ τὰ καράδια, τὰ μουδιασμένα καὶ κοιμισμένα ἀπὸ τὸ μακρὸ καθισιό, δυὸ-δυό, τρία-τρία τὴν ἴδια μέρα· κι' ἡ σκοῦνα ἔφερνε βόλτες στὸ λιμάνι ἂν ἦταν κόντρα, μὰ κι' ἂν ἦταν πρὶμος ἀκόμα ὁ ἀνεμος ἡ βάρκα περιμένε διπλωμένη ἔξω στὸ μουράγι. Ὁ καπετάνιος δὲν ξέμπλεκε μὲ τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς στὸ σπῆτι του κι' ὁ λοστρόμος τραβοῦσε σὲ μάκρος τίς πεντάδες στὰ καπηλειὰ κι' οἱ ναῦτες σκόρπιζαν κι' ἐκείνους. Κι' ἡ βάρκα περιμένε. Κι' ὁ μοῦτσος ἔχασε ἀπάνω στὸ κεφαλόσκαλο. Καὶ μέτα στὸ καράδι πού ἔφερνε βόλτες-βόλτες καὶ στριφογύριζε σὰ δεμένο ἀπὸ μιὰ ἀόρατη τριχιά—ἡ ἄλλη ἄκρη τῆς τριχιάς αὐτῆς βρισκόταν μέσα στὰ σπῆτια τῶν θαλασσινῶν—ἄλλος δὲν ἦταν παρὰ ὁ τιμονιέρης κι' ὁ μάγερρας κι' ἕνας ἐπιβάτης ξένος κι' ἐρημος, πού τοῦ εἶχαν πεῖ: «τώρα στή στιγμή, νὰ τώρα τώρα θὰ φύγουμε» κι' εἶχε μπαρκάρει ὁ ἄνθρωπος δώδεκα ὥρες πρίν.

Ὁ καπετάνιος ἔπρεπε νὰ βάλῃ μπρῶς τὴν καπετανίσσα. Αὐτὴ ἔπρεπε νὰ πῇ πρώτη, ἐπειδὴ ἦταν τοῦ χειρὸς βέβαια, κι' ἔτσι ἀποφάσισε νὰ μπαρκάρῃ. Τέλος συμμαζεύονταν κι' ὁ λοστρόμος, φανερώνονταν κι' οἱ ναῦτες, ξεκολλοῦσε ὁ καπετάνιος, ἔπεφταν κάμποσα τρομπῶνια, τρομπῶνια ἀπὸ τὸ καράδι, τρομπῶνια ἀπὸ τὸ χωριὸ ἀπ' τὸ καράδι ἔκοβαν, ψαλλίδιζαν τίς βόλτες, τίς ἔκαναν στενωτέρες καὶ γρηγορώτερες σὰ νὰ σφίγγονταν γιὰ νὰ κόψουν τὴν ἀόρατη ἐκείνη τριχιά, τὴν λεπτὴ καὶ τόσο δυνατὴ κλωστή πού τοὺς ἔδενε μὲ τὸ χωριὸ τους, καὶ τὸ καράδι ἔβαζε πλώρη κατὰ τὸ βοριά.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη καὶ τίς ἄλλες ἡμέρες, πού ξεκινούσαν τὰ καράδια, καραβάνια ἀπὸ γυναῖκες, ἀσκέρια, φουσατα δολοκλήρα, σκαρφάλωναν, ἀνέβαιναν ἐπάνω στὴν ρεματιά, τὸ

ρέμα-ρέμα, παίρνοντας τὸ μονοπάτι πού ξεχωρίζει ἀσπρο-ἄσπρο ἀπάνω στοὺς λόφους τοὺς γελαστοὺς μὲ τίς χιλιάδες τὰ λιόδεντρα, τὸ σταχτοπράσινο στολισμὸ τῆς μεριάς ἐκείνης τοῦ νησιοῦ. Ἐπάνω στὸ βράχο τῆς ἐρημῆς βορεινῆς ἀκρογιαλίας, γύρω ἀπὸ τὸ λησμονημένο ἐρημοκκλήσι, ἐκεῖ μαζεῦονταν ὅλες οἱ γυναῖκες, γινόταν ἡ σὺναξη ἡ μεγάλη.

Τὶ ἀρμαθιὲς τῶν γυναικῶν, παρῆες-παρῆες, συγγενολόγι... σκορπίζονταν στοὺς μικροὺς ὄχτους, ἀνάμεσα στοὺς θάμνους καὶ στὰ χαμόκλαδα, σὲ μέρη ξιγνάντα καὶ σὲ μέρη ἀπάγγια. Ἐρχονταν μὲ τὰ καλαθάκια καὶ τὰ μαχαίράκια τους, γιὰτι πολλές ἀπ' αὐτὲς ἐδρiscαν εὐκαιρία νὰ βγάλουν κανένα ἀγριολάχανο ἔφερναν τὸ φαγάκι τους τὸ σαρακοσιανό, κι' ἀφοῦ ἀναβαν τὰ καντήλια, κι' ἔκαναν μετάνοιες πολλὰς στρωτές, καὶ κολλοῦσαν τάματα στὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης, στρώνονταν στὸ δροσερὸ γρασιδι κι' ἀγναντεῦαν κατὰ τὸ πέλαγος.

Τὰ βοσκόπουλα τάγρια κι' ἀχτένιστα κι' ἀπλοϊκά, πού τίς ἐβλεπαν ἀπὸ μακριὰ σὰ σκιασμένα, ἀποροῦσαν: — Κοίτα τες, ἔλεγαν, τὰ μάτια ἔκαναν!..

— Ὡστόσο οἱ γυναῖκες τῶν θαλασσινῶν ἀγναντεῦαν.

Νὰ τὸ μπρίκι τοῦ καπετάν Λιμπέριου τοῦ Λιμνιοῦ. Εἶχε σηκωθεῖ στὰ παντὰ ἀργὰ τὴ νύχτα· μὲ τὸ στεριανὸ ἀεράκι, τὸ νυχτερινό, βρῆκε τὸ ρέμα καὶ ξεμάκρυνε καὶ χώνεψε.

— Κατευοδὶο καλὸ! Ἡ προσευχὴ τῶν μικρῶν παιδιῶν του ἂς εἶναι σὰν πνοὴ στὰ παντὰ, στὰ ξάρτια τοῦ καραβιοῦ σας... στὸ καλὸ, στὸ καλὸ!

Νὰ τὸ καράδι τοῦ καπετάν Σταμάτη τοῦ Σύρραχου. Περήφανα, καμαρωμένα, ἀδερφωμένα τὰ δυό, αὐτὸ κι' ὁ καπετάνιος του, πᾶνε νὰ μᾶς φέρουν καλὰ, νὰ μᾶς φέρουν στολίδια.

— Στὸ καλὸ, πουλί μου, στὸ καλὸ! Νὰ κι' ἡ γολέττα τοῦ καπετάν Μανώλη τοῦ Χατζηχάνου...

— Ἡ ψυχὴ μου, ἡ πνοή μου νὰ εἶναι πάντα στὰ παντὰ σου, ὡς ἀν λαμπάδα τοῦ Ἐπιτάφιου νὰ διώχνῃ τὰ μαῦρα, τὰ κατακόκκινα τελῶνια πρὶν προφτάσουν νὰ κατακαθίσουν στὰ ξάρτια σου. Σῦρε, πουλί μου, στὸ καλὸ καὶ στὴν καλὴ τὴν ὥρα!.. Στὸ καλὸ!..

Νὰ κι' ἡ σκοῦνα τοῦ καπετάν Ἀποστόλου τοῦ Βιδελῆ, καινούργιο σκαρί, ἡ τέταρτη ἢ πέμπτη πού καταφέρει μέσα σὲ δέκα χρόνια νὰ σκαρώσῃ μ' ὅλο τῆς τύχης τὸν κατατρεγμό. Ἐπείσε πολὺ γιालό, δὲν τὴν βρῆκε τάπογειο κι' ἄργησε. Ἐ-

χωρίζονται ἀπὸ μακριὰ οἱ ἄνθρωποι σὰν φύλλοι πού πηδοῦν ἐμπρὸς καὶ πίσω στὴν κουδέρτα.

— Δούλευέ τα, καπετάνιο μου! Παναγιὰ μπροστά σας. Στὸ καλὸ!

— Παιδιά μου, κορίτσια μου, ἀρχίζει νὰ λήγῃ ἡ γριά Συρραχίνα, παλιὰ καπετανίσσα μὲ τὸ ραβδάκι της καὶ μὲ τὸ καλαθάκι της στὸ χέρι, μὲ τὰ ὀδόντα χρόνια στὴν πλάτη της, πού μπόρεσε ν' ἀνέβῃ τὸν ἀνήφορο γιὰ νὰ καμάρωσῃ, ἴσως γιὰ τελευταία φορά, τὸ καράδι τοῦ γιου της πού ἔφευγε. Παιδιά μου, ξέρετε τὴ μεγάλη χάρη ἔχει καὶ πόσο καλὸ ἔκανε στοὺς θαλασσινοὺς αὐτὸ τὸ ἐκκλησιδάκι τῆς Μεγαλόχαρης;

— Πῶς δὲν τὸ ξέρουμε, εἶπαν οἱ ἄλλες, ἂς ἔχει δόξα ὀνομά της.

— Τὸ ξωκκλήσι αὐτὸ ἄγιασε καὶ μέρωσε ὅλο τὸ ἄγριο κύμα· πρωτύτερα εἶχε κατάρρα ὁλος αὐτὸς ὁ γιालός.

— Γιατί;

— Βλέπετε ἐκεῖνον τὸ βράχο, κάτω στὸ κύμα, πού ξεχωρίζει ἀπ' τὸ γιालό;.. πού φαίνεται σὰν ἄνθρωπος μὲ κεφάλι καὶ μὲ στήθια;.. πού μοιάζει σὰ γυναῖκα; Ἐκείνη εἶναι τὸ Φλαντρώ.

— Τὸ Φλαντρώ;

— Ναι, τὸ Φλαντρώ, εἶπε ἡ Χατζηχάναινα, πού εἶχε περασμένα τὰ ἐξήντα. Τὸ ἔχω ἀκουστά μου. Ἐπὶ θὰ τὸ ξέρης καλύτερα, θεῖα Φλωρῶ.

— Τὸ βλέπετε κι' εἶναι ξέρα, εἶπε ἡ Φλωρῶ ἡ Συρραχίνα. Μὰ μιὰ φορά ἦταν ἄνθρωπος. Ἀνθρώπος καθὼς ἐμεῖς. Γυναίκα.

Οἱ ἄλλες ἀκουγαν μὲ ἀπορία. Ἡ γριά Συρραχίνα ἀρχισε νὰ διηγέται:

— Στὸν καιρὸ τῶν παλιῶν Ἑλλήνων, ἦταν μιὰ κόρη ἀρχοντοπούλα πού τὴν ἔλεγαν Φλάντρα ἢ Φλαντρώ. Ἡ Φλαντρώ εἶχε ὀνομαστει εἶσι—καθὼς μοῦπε ὁ πνευματικὸς ἐπάνω στὸ Ἀη-Χαράλαμπος· ὅσο τὸν θυμάμαι, μὲ καὶ ἡ ψυχὴ του. — Δοῦπον ἡ κοπέλλα αὐτὴ λεγόταν Φλαντρώ. Φλαντρώ θὰ πῇ Φιλανδρῶ. Φιλανδρῶ θὰ πῇ μιὰ πού ἀγαπᾷ τὸν ἄντρα της, Φλαντρώ τὴν εἶπαν, Φλαντρώ βγήκε. Ἀγάπησε ὀλόψυχα τὸν ἄντρα της ὅσο ποῦχασε τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου κι' ἐγινε πέτρα γι' αὐτό.

Τὸν καιρὸ ἐκεῖνον ἦταν καραδοκῆρης, ὁμορφο παλληκάρι, κι' ἀγάπησε τὴν Φλαντρώ καὶ τὴν ἐγύρεψε καὶ τῆς ἔδωσε ἄρραθῶνα. Σὰ τῆς ἔδωσε ἄρραθῶνα, ἐσκάρωσε καινούργιο καράδι, καὶ σὰν ἐσκάρωσε τὸ καράδι, ἔγινε ὁ γάμος· καὶ σὰν ἔγινε ὁ γάμος, ἔρριξε τὸ καράδι στὸ γιालό καὶ μπαρκάρησε καὶ πῆγε νὰ ταξιδέψῃ.

«Τότε τὸ Φλαντρώ ἦρθε νὰ γανντέψῃ, σὰν καλὴ ὥρα, σ' αὐτὸν τὸν ἔρμο

τὸ γιालό. Ξεκολλοῦσε ἡ ψυχὴ της πού ἔφευγε ὁ ἄντρας της· δὲ μπόρεσε νὰ τὸ βαστάξῃ, νὰ στηλώσῃ τὴν καρδιά της. Ἀγνάντεψε τὸ καράδι πού ἔφευγε κι' ἔκλαψε πικρὰ κι' ἔπεναν τὰ δάκρυα της στὰ κύματα, καὶ τὰ κύματα πικραθήκαν καὶ φαρμακώθηκαν, καὶ θύμωσαν κι' ἀγρίεψαν καὶ θέριεψαν... καὶ στὸ δρόμο πού βρῆκαν τὸ καράδι ἐπνίξαν τὸν ἄντρα τῆς Φλαντρώς κι' ἐγινε ἀγυρισά του. Καὶ τὸ Φλαντρώ ἦρθε καὶ ξαναῆρθε σ' αὐτὸ τὸν ἔρμο γιालό καὶ κοίταξε κι' ἀγνάντεψε... καὶ περιμένε καὶ καρτεροῦσε κι' ἀπάντεχε... Πέρασαν μῆνες, πέρασε χρόνος, πέρασαν δυὸ χρόνια, πέρασαν τρία... καὶ τὸ καράδι πουθενὰ δὲ φάνηκε... καὶ τὸ Φλαντρώ ἔκλαψε καὶ καταράστηκε τὴ θάλασσα καὶ τὰ μάτια της ἐστέγνωσαν καὶ δὲν εἶχε πιά δάκρυ νὰ χύσῃ... καὶ παρακάλεσε τοὺς θεοὺς της πού ἦταν εἰδῶλα, πέτρες, νὰ τῆς κάνουν τὴ χάρη νὰ γίνῃ κι' αὐτὴ εἰδῶλο, βράχος, πέτρα... καὶ τὸ χατήρι της ἐγινε, καὶ τὴν ἔκαναν βράχο, ξέρα, μὲ τὸ σχῆμα τ' ἀνθρώπου πού τρίφτηκε καὶ φαγώθηκε ἀπ' τὰ κύματα ὕστερα ἀπὸ χιλιάδες χρόνια· καὶ τὸ ἀνθρώπινο σχῆμα φαίνεται ἀκόμα, καὶ νὰ ὁ βράχος ἐκεῖ, ἡ πέτρα πού θαλασσοδέρνεται καὶ χτυπᾷ καὶ βογγᾷ ἐπάνω της τὸ κύμα... κι' ἡ φωνὴ της, τὸ βογγητὸ της γίνεταί ἕνα μὲ τὸ βογγητὸ τῆς θάλασσας... νὰ ἡ ξέρα ἐκεῖ. Αὐτὴ εἶναι ἡ Φλαντρώ. Ὑστερα, μὲ χρόνια πολλά, σὰν ἦρθε ὁ Χριστὸς ν' ἀγιάσῃ τὰ νερά γιὰ νὰ βαπτιστῇ ἡ πλάση, μιὰ χριστιανὴ ἀρχόντισσα, ἡ Χατζηγιάνναινα, πού εἶχαν σκαρώσει τὰ παιδιά της δυὸ καράδια, ἔταξε στὴν Παναγιὰ κι' ἔχτισε αὐτὸ τὸ ἐκκλησιάκι γιὰ τὸ καλὸ κατευοδὶο τῶν παιδιῶν της... ἂς δώσῃ ἡ Παναγιὰ καὶ σήμερον νάναι καλὸ κατευοδὶο στοὺς ἄντρες σας, στὰ δερμάκια καὶ στοὺς γονιούς σας.

— Εὐχάριστοί με μοίως καὶ στὰ παιδιάκια σου, θεῖα Φλωρῶ!

Ὁ ἥλιος ἐχαμήλωσε κατὰ τὸ βουνό, τὰ πρῶτα καράδια εἶχαν γίνε ἀφαντὰ ἀπὸ ὥρα. Κι' ἡ τελευταία γολέττα λίγο-λίγο χώνεψε στὸ πέλαγος. Τὰ συγγενολόγια καὶ τὰ φουσατά τῶν γυναικῶν, μὲ τὰ καλαθάκια καὶ τὰ μαχαίράκια τους, σκόρπισαν στὰ ὑψώματα κι' ἐβγαζάν καυκαλῆθρες καὶ μυρόνια κι' ἔκοβαν φτέρες κι' ἀγριομάραθα. Σιγὰ σιγὰ κατέβηκε ὁ ἥλιος στὸ βουνό κι' αὐτὲς κατέβηκαν στὸ χωριό.

Τὸ βραδινὸ ἀεράκι σφύριζε στὰ δέντρα, κι' οἱ λογισμοὶ τῶν γυναικῶν πετοῦσαν μαζί του κι' ἔστελναν πολ-

λὲς εὐχὲς στὰ κατάρτια καὶ στὰ παντὰ καὶ στὰ ξάρτια τῶν καραβιῶν. Καὶ βαθιὰ, στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας, τίποτε ἄλλο δὲν ἀκουγόταν παρὰ τὸ λάλημα τοῦ νυχτοπουλιοῦ καὶ τὸ τραγοῦδι μιᾶς τελευταίας συντροφιάς θαλασσινῶν πού ἐμελλε νὰ ξεκινήσουν αὐριο:

— Σῦρε, πουλί μου, στὸ καλὸ καὶ στὴν καλὴ τὴν ὥρα!..

ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Η ΑΛΥΣΙΔΑ

Ἡ Σούδομα εἶναι ἕνα μικρὸ ποταμάκι σὲ μιὰ ρωσικὴ ἐπαρχία. Στὶς ὄχθες του ὑψώνονται δυὸ βουνά, τὸ ἕνα ἀπέναντι στὸ ἄλλο.

Ἀπάνω στὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ ἦταν ἄλλοτε ἡ μικρὴ πόλη Βύ. Ἀπάνω στὸ ἄλλο, τὰ περασμένα χρόνια, οἱ Σλαῦοι ἐμαζεύονταν γιὰ νὰ κανονίζουν τίς ὑποθέσεις τους. Οἱ γέροι διηγοῦνται, πῶς ἀπάνω στὸ βουνὸ αὐτό, τὸν παλιὸ καιρὸ, κρεμόταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μιὰ ἀλυσίδα, καὶ πῶς ἐκεῖνος πού εἶχε δίκιο μποροῦσε νὰ τὴν φτάσῃ μὲ τὸ χέρι, ἐνῶ ἐκεῖνος πού εἶχε ἄδικο δὲν τὸ κατόρθωνε γιὰτι ἡ ἀλυσίδα τραδιόταν πρὸς τὰ πάνω.

Μιὰ φορά ἕνας ἄνθρωπος δανείστηκε χρήματα ἀπὸ ἕναν ἄλλον καὶ ὕστερα ἀνήθηκε τὸ χρέος του. Ἐφεραν καὶ τοὺς δυὸ στὸ βουνὸ καὶ τοὺς πρόσταξαν νὰ γυρίσουν τὴν ἀλυσίδα.

Ὁ δανειστής σήκωσε τὸ χέρι του κι' ἔφτασε εὐθὺς τὴν ἀλυσίδα. Ὑστερα ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ ἐνόχου νὰ τὴν ἀγγίξῃ. Δὲν ἀρνήθηκε. Ἐδῶσε τὸ μπαστοῦνι του στὸν ἀντίδικό του, παρακαλώντας τον νὰ τὸ κρατήσῃ γιὰ νὰ ἔχῃ τὰ χέρια του ἐλεύθερα καὶ νὰ μπόρῃ νὰ πιάσῃ τὴν ἀλυσίδα. Ἐσήκωσε κι' αὐτὸς τὰ χέρια του καὶ τὴν ἔφτασε ἐπίσης. Ὁ λαὸς ἀπόρρησε πολὺ: πῶς ἦταν δυνατόν νὰ ἔχουν δίκιο καὶ οἱ δυὸ;

Ὁ ἐνοχὸς εἶχε μαζί του ἕνα μπαστοῦνι κόψιο καὶ μέσα σ' αὐτὸ εἶχε κρύψει τὸ χρέμα πού ἔλεγε πῶς δὲν εἶχε δανειστεῖ. Ἐδῶκε τὸ μπαστοῦνι στὸ δανειστή του γιὰ νὰ τὸ κρατήσῃ μιὰ στιγμή κι' ἔτσι «τοῦ ἔβαλε τὰ χρήματα στὸ χέρι του». Γι' αὐτὸ κατόρθωσε νὰ φτάσῃ κι' αὐτὸς τὴν ἀλυσίδα.

Μ' αὐτὴ τὴν πονηριὰ τοὺς γέλασε ὁ λους. Ἡ ἀλυσίδα ὅμως ἀνέβηκε στὸν οὐρανὸ κι' ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲν ξανακατέβηκε πιά.

Αὐτὸ διηγοῦνται οἱ γέροι.

(Ἀπὸ τὰ «Παιδικὰ» τοῦ Λέοντος Τολστόϊ)

ΣΩΗ ΦΡΑΓΚΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΑΛΛΟ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΑΝΤΡΟΤΟΙΧΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ BERTHE BERNAGE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —
 «Απαλά, απαλά τὰ κιτρινισμένα φύλλα έπεφταν στο χῶμα.

— Όταν φύτρωναν αὐτὰ τὰ φύλλα ἤμουν ἀκόμη πολὺ κακιὰ, σκέφθηκε ἡ Σουλβία. Ποῦ θὰ βρισκομαι ἄραγε τὴν ἐρχομένη ἀνοιξη;
 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Ἐνα βροχερὸ πρωῒνδ τοῦ Νοέμβρη ἡ Σουλβία γύριζε μονάχη της, μελαγχολικὴ καὶ σκεπτικὴ στο σπίτι. Εἶχε πάει νὰ ρίξει μιὰ τελευταία ματιά καὶ νὰ κἀνῃ τὴν προσευχὴ της στὸν τάφο τῆς κυρίας Αὐρηλίας, γιατί αὐριο θὰ ἔφυγε γιὰ τὸ Παρίσι καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ ξαναγύριζε πιά ποτὲ στο χωριό.

Ἡ κυρία Αὐρηλία εἶχε ξεφυχήσει ἡσυχᾶ-ἡσυχᾶ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Σουλβίας κρατώντας τὰ χέρια της στὰ δικά της καὶ προφέροντας τὸνομά της ἀδιάκοπα. Πρὶν πεθάνῃ ζήτησε νὰ ἰδῇ τὸν παπᾶ τοῦ χωριοῦ καὶ ἀφοῦ μίλησε ἰδιαιτέρως μαζί του περισσότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα, δέχθηκε στο τέλος καὶ τὴν εὐλογία τῆς ἐκκλησίας καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν μὲ τὴ συνειδήσή της ἀναπαυμένη καὶ ἡσυχῇ.

Καὶ τώρα ἡ Σουλβία ἀπόμεινε μονάχη της. Μὲ τὸ μαῦρο της φουστάνκι, ποὺ τῆς τὸ εἶχαν κόψει ἀπὸ ἓνα παλιὸ κοστούμι τῆς κυρίας Αὐρηλίας καὶ μὲ τὸ σοβαρὸ καὶ συλλογισμένο προσωπάκι της, ἔμοιαζε πολὺ μεγαλύτερη ἀπ' ὅ,τι ἦταν στ'ἀλήθεια. Κι' οἱ σκέψεις ποὺ κυριεύαν ἐκείνη τὴ στιγμή τὸ μυαλό της δὲν ἦταν καθόλου παιδικάτικες. Συλλογιζόταν πῶς χάνοντας τὴν ξαδέλφη της εἶχε χάσει καὶ τὸν τελευταῖο συγγενὴ ποὺ τῆς ἀπόμεινε στὸν κόσμο. Γιὰ τὸν πατέρα της ἦταν πιά βεβαία ὅτι εἶχε σκοτωθεῖ. Ἄν ζοῦσε δὲν θὰ παρουσιαζόταν τώρα ποὺ τελείωσε πιά ὁ πόλεμος;

Ἀπὸ τὴ γωνιά τοῦ ἐξοχικοῦ δρόμου ξεπρόβαλλε ἓνας ἀνθρώπος. Φαινόταν γέρος καὶ πολὺ βασιανισμένος, μὲ φαρὰ γένια καὶ βέδισμα ἀργὸ καὶ σκυφτό. Ὅταν ἀντίκρουσε τὴ Σουλβία τὴ σταμάτησε καὶ τὴ ρώτησε εὐγενικά:

— Μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς σὲ παρακαλῶ, κοριτσάκι μου, ἂν αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος γιὰ τὸ χωριό;

— Μάλιστα κύριε, δλοῖσια μπροστά σας.

— Μήπως ξέρεις ποῦ κἀθεται κάποια κυρία Αὐρηλία Μπριστέλ;

— Ὁ, κύριε, ἔκανε θλιμμένη ἡ Σουλβία. Πέθανε ἡ καϊμένη καὶ χθὲς τὸ πρωῒ τὴν ἔθαψαν.

— Πέθανε; φώναξε ὁ ἄγνωστος. Καὶ τότε... ἓνα κοριτσάκι ποὺ καθόταν μαζί της... δὲν καθόταν μαζί της κι' ἓνα μικρὸ κοριτσάκι;... συ-

«Ἡ Σουλβία γύριζε μονάχη της στο σπίτι.»
 (Σελ. 474, στ. α'.)

νέχισε μὲ ἀληθινὴ ἀγωνία.

Ἡ Σουλβία σήκωσε τὰ μάτια της καὶ παρατήρησε μὲ προσοχὴ τὸν ἄγνωστο. Κι' ἔξαφνα ἔβαλε μιὰ φωνὴ χαρᾶς κι' ἔπεσε στὴν ἀγκαλιὰ του.

— Μπαμπᾶ, μπαμπᾶ μου, φώναξε μὲ λαχτάρα. Δὲν γνωρίζεις πιά τὴ Σουλβέττα σου;

— Σουλβία μου! Ἐσὺ εἶσαι, κοριτσάκι μου! Ὁ Θεέ μου, πόσο ἀλλοδαῆ, πόσο μεγάλωσες!

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ πατέρας καὶ κόρη ἀγκαλιαστήκαν θερμά, κλαίγοντας μαζί καὶ γελώντας.

— Χρυσὸ μου παιδί, ἔκανε ὁ κύριος Μπριστέλλ, καμαρώνοντας τὴν κόρη του, πῶς νὰ σὲ γνωρίσω, ἐσὺ φαίνεσαι τώρα πιά σὰν μεγάλο κο-

ρίτσι. Τί θὰ υπέφερες ὅμως, καϊμένη μικρούλα. Τόσα χρόνια χωρὶς εἰδήσεις μου! Ὅθ μὲ νόμιζες δίχως ἄλλο γιὰ σκοτωμένον. Καὶ μὲ τὴν Αὐρηλία φαντάζομαι δὲν θὰ εἶχες καὶ τόσο εὐχάριστη ζωὴ.

— Ὁ πατέρα, εἶναι ἀλήθεια, πῶς πέρασα πολλὰ βάσανα. Μὰ τώρα ἔλα αὐτὰ πᾶνε πιά, ξεχάστηκαν. Τὸν τελευταῖο καιρὸ εἶχε ἀλλάξει τόσο πολὺ ἡ καϊμένη ἡ κυρία Αὐρηλία καὶ δταν πέθανε τὴ συγχώρησα γιὰ ὅλα ὅσα μ' εἶχε κάνει νὰ υποφέρω.

Καὶ καθὼς συνέχιζαν μαζί τὸ δρόμο τους, ἡ Σουλβία διηγήθηκε στὸν πατέρα της τὰ βάσανά της. Εἶχε ὅμως γίνεῖ τόσο καλὴ ἡ καϊμένη ἡ Σουλβία ποὺ προσπαθοῦσε νὰ δικαιολογῇ τὴν ξαδέλφη της ὅσο πὺδ πολὺ μπορούσε καὶ νὰ κρύβῃ ὅλες τις κακίες της καὶ τις μοχθηρίες της. Ὅταν ἡ μικρούλα τελείωσε, ἄρχισε νὰ τῆς διηγεῖται ὁ πατέρας της τὰ δικά του βάσανα.

— Χωριστήκαμε στὶς 28 Αὐγούστου τοῦ 1914, τῆς εἶπε καὶ σὲ λίγες μέρες ἔφθασαν στοῖς Γερμανοί. Ἐγὼ τὸ ἔμαθα ἀπὸ τὸ μέτωπο ποὺ βρισκόμουν καὶ τότε σὲ εἰδοποίησα νὰ ἔρθῃς ἐδῶ. Ὑστερα ἀπὸ λίγους μῆνες ἐτοιμαζόμουν νὰ ζητήσω ἄδεια γιὰ νὰ ἔρθω νὰ σὲ ἰδῶ πῶς εἶσαι, μὰ σὲ μιὰ μεγάλη ἐπίθεση πληγώθηκα βαρεῖα καὶ οἱ δικοί μας μὲ πέρασαν γιὰ σκοτωμένο καὶ μὲ ἀφῆσαν ἐκεῖ ποὺ εἶχα πέσει. Ὅταν τελείωσε ἡ μάχη οἱ Γερνοὶ μαζεύοντας τοὺς πληγωμένους τοὺς μὲ βρῆκαν καὶ μένα καὶ μὲ μετέφεραν στοῖς νοσοκομεῖο. Ἐκεῖ πάλεψα πολλὰς βδομάδες μὲ τὴ ζωὴ καὶ μὲ τὸ θάνατο καὶ δταν στο τέλος ἔ-

γινα καλὰ μ' ἔστειλαν σὲ ἓνα μακρινὸ στρατόπαιδο αἰχμαλώτων στὴν Πολωνία. Ἐκεῖ, κοριτσάκι μου, ὁ μπαμπᾶς σου ἔκανε τίς πὺδ βαρεῖες ἀγχαρείες γιατί μᾶς ἔβαζαν ὅλους τοὺς αἰχμαλώτους νὰ ξεχερσώνουμε ἀπέραντες ἀκαλλιέργητες ἐκτάσεις. Τρεφόμεν ἀθλία καὶ κάθε μέρα σχεδὸν εἶχα πυρετό. Ἐνα βράδυ τοῦ χειμῶνα καθὼς ἤμουν ξαπλωμένος στοῖς ἀθλιο ἑυλοκρέββατό μου, αἰσθάνθηκα τόσο ἑλεεινὰ τὸν ἑαυτό μου, ποὺ νόμισα πῶς ἤρθε πιά τὸ τέλος μου. Τότε ὁ στρατιώτης ποὺ κρατοῦσε τὴ βάρδια μὲ λυπήθηκε καὶ προθυμοποιήθηκε νὰ σοῦ στείλῃ ἓνα γράμμα μου ὅπου σοῦ ἔγραφα τὴν κατάστασή μου καὶ σὲ ἀποχαιρετοῦσα.

— Τί ἀπόγινε αὐτὸ τὸ γράμμα; ψιθύρισε τὸ κοριτσάκι. Πόσα τράδηξες καὶ σὺ, καϊμένη μου μπαμπᾶ. Ἐλα πᾶμε στο σπίτι. Ἡ Σουλβία σου εἶχε γίνεῖ τώρα σπουδαία νοικοκυρὰ καὶ θὰ σοῦ ἐτοιμάσῃ ἓνα γεῦμα μοναδικό.

— Μικρούλα μου μελαχροινὴ βασιλοπούλα, ἔκανε μὲ συγκίνηση ὁ κύριος Μπριστέλ. Ἐσὺ νὰ μαγειρεύῃς καὶ νὰ κἀνῃς τὸ νοικοκυριό, ποὺ σὲ εἶχαμε τόσο χαϊδεμένη καὶ καλομαθημένη!

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ κυρίου Μπριστέλ μαθεύτηκε εὐθὺς στο χωριὸ καὶ ὅλες οἱ ἀγαθὲς νοικοκυρὲς βγήκαν στὶς πόρτες τοὺς καὶ κοίταζαν μὲ θαυμάσια μάτια τὴν μικρούλα Σουλβία, ποὺ ὁ Θεὸς τῆς ξαναχάρισε τὸν πατέρα της. Εὐτυχισμένοι καὶ χαρούμενοι ὁ κύριος Μπριστέλ κι' ἡ κόρη του, μόλις μπήκαν στο σπίτι ἀναψαν μιὰ ζωηρὴ φωτιά καὶ τηγάνισαν μιὰ υπέροχη ὀμελέττα.

— Θυμᾶσαι, μπαμπᾶ, τίς γκρίνιες τῆς Πετρίνας, ἔλεγε ἡ Σουλβία! «Ὁ κύριος εἶναι τόσο κακομαθημένος, ποὺ δὲν μπορεῖ οὔτε ἓνα μαντήλι νὰ βρῇ μοναχὸς του στο ντουλάπι!».

— Ναί, Σουλβέττα μου, ἔκανε γελώντας ὁ κύριος Μπριστέλ. Μὰ τώρα κι' ἐγὼ συμμορφώθηκα. Νὰ ἰδῇς τὰ μπαλώματα ποὺ ἔκανα μοναχὸς μου στὶς κάλτσες μου καὶ νὰ θαυμάσῃς.

— Κι' ἐγὼ, μπαμπᾶ, ποὺ ἡ Πετρίνα μοῦ ἔλεγε ὅλη ὥρα: «Ὁ μπαμπᾶς σου σὲ λείει βασιλοπούλα, καὶ στ'ἀλήθεια εἶσαι σὰν βασιλοπούλα μαθημένη, γιατί οὔτε τὸ πρόσωπό σου δὲν μπορεῖς νὰ πλύνῃς μόνη σου!»

— Καϊμένο παιδί! Κι' ἐδῶ σὲ εἶχαν γιὰ ὑπηρέτρια!

— Ἐμαθα ὅμως νὰ τὰ κἀνω ὅλα μόνη μου! Νὰ μαγειρεύω, νὰ συγγιζῶ, νὰ βάζω μπουγάδα. Ἐχω μαζέψει δεμᾶτια ξύλα, ἔχω σκάψει στο περιβόλι, ἔκανα τὴ νοσοκόμα. Ἡ κυρία Αὐρηλία εἶχε γίνεῖ πολὺ καλὴ τώρα τελευταῖα, ἔκανε ἡ Σουλβία ρεμδαστικά. Ὅλη ὥρα μὲ παρακαλοῦσε νὰ τὴν συγχωρήσω. Μὰ γιατί ἔκρυψε τὸ γράμμα σου;

Ἐνα χτύπημα ἀκούστηκε στὴν πόρτα καὶ ἡ συνομιλία τοὺς κόπηκε στὴ μέση. Ἦταν ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ.

— Ἐχετε ἓνα σπουδαῖο κορίτσι, κύριε, εἶπε, καὶ τῆς ἀξίζει ἡ εὐτυχία της. Φάνηκε θαρράλεα καὶ λογι-

κὴ σὰν μεγάλη γυναῖκα καὶ ξέρω πῶς εἶχε μὲ τὴν καρδιά της συγχωρήσει τὴν ξαδέλφη της γιὰ ὅλες τίς ἀδικίες ποὺ τῆς εἶχε κάνει ὅσο ζοῦσε. Γι' αὐτὸ θὰ σὰς φανερώσω ἐλεύθερα ὅλα ὅσα μοῦ ξεμολογήθηκε ἡ κυρία Αὐρηλία, μὴ ἔχοντας τὸ θάρρος νὰ τὰ πῇ μονάχη της στὴ Σουλβία.

«Στὰ φορέματα τῆς Σουλβίας, ποὺ στείλατε μαζί της, ἦταν ραμμένη ὁλόκληρη περιουσία, Ἡ ξαδέλφη σας καθὼς ἦταν φιλοχρήματη καὶ τσιγκούνα δὲν μπόρεσε νάντισαθῇ στοὺς πειρασμοὺς νὰ κρατήσῃ αὐτὰ τὰ χρή-

«Μπαμπᾶ μου, δὲν γνωρίζεις πιά τὴ Σουλβία σου;»
 (Σελ. 474, στ. β'.)

ματα καὶ τίς ὁμολογίες γιὰ τὸν ἑαυτό της. Σύμφωνα μὲ τίς εἰδήσεις ποὺ εἶχε λάβει νόμιζε πῶς εἶχατε σκοτωθεῖ κι' ἔτσι σκέφθηκε πῶς κανεῖς ποτὲ δὲν θὰ ἔρχόταν νὰ τῆς ζητήσῃ λόγο γιὰ τὴν περιουσία τῆς Σουλβίας. Μαζὶ ὅμως μὲ τὰ χαρτιά αὐτὰ βρῆκε κι' ἓνα γράμμα ποὺ τῆς ἔδινε δικαίωμα νὰ πᾶῃ καὶ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα ἀπὸ κάτι πῖνακες δικούς σας ποὺ εἶχε πούλησει ἓνας φίλος σας στο Πάρισι. Ἐγραψε λοιπὸν σ' αὐτὸ τὸ φίλο σας πῶς ἦταν ἡ κηδεμὼν τῆς Σουλβίας καὶ εἰσέπραξε τὰ χρήματα χωρὶς νὰ πῇ τίποτε στὴν κόρη σας, ποὺ εἶχε τὴν ιδέα πῶς ἦταν φτωχὴ καὶ πῶς ζοῦσε εἰς βάρος τῆς ξαδέλφης της. Ἡ Σουλβία ὅμως εἶναι

πολὺ περήφανη καὶ ξέρω πολὺ καλὰ πόσο τὴν ἔκανε νὰ υποφέρει αὐτὴ ἡ σκέψη. Τὸ δυστυχισμένο τὸ κορίτσι δούλευε σὰν τὴν πὺδ σκληραγωγημένη ὑπηρέτρια καὶ μῶλο ποὺ κι' ἔτσι ἀκόμη κέρδιζε τὸ φῶμί της καὶ μὲ τὸ παραπάνω, δὲν ἄκουγε ὅλη τὴν ἡμέρα παρὰ μαλλώματα καὶ γκρίνιες. Τὸν περασμένο Μάρτη ἔφθασε τὸ γράμμα σας. Ἡ κυρία Αὐρηλία ἀποφάσισε νὰ μὴ φανερώσῃ στὴν κόρη σας ὅτι ὁ πατέρας της μπορεῖ νὰ ἦταν ἀκόμη ζωντανός. «Ἄν ὁ πόλεμος τραδῆξῃ ἀκόμη σὲ μάκρος, σκέφθηκε, ὁ ξαδελφός μου θὰ πεθάνῃ στο τέλος ἔτσι-κι' ἄλλοιῶς ἀπὸ τὴν ἐξάντλησή καὶ τίς κακουχίες καὶ κανεῖς δὲν θὰ μάθῃ ποτὲ τίποτε».

«Δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ χαρῇ τὰ χρήματα ποὺ εἶχε κερδίσει μ' ἓνα τόσο ἀθλιο τρόπο. Οἱ τύψεις ἄρχισαν, ἀθελά της νὰ τὴν κυριεύουν. Ἀπὸ τὰ λεπτὰ αὐτὰ δὲν τόλμησε ποτὲ της νὰ ξοδέψῃ οὔτε πεντάρα κι' ἔγινε ἀκόμη πὺδ ἰδιότροπη καὶ πὺδ φυλάργυρη ἀπὸ πρὶν. Στὸ τέλος πειράχτηκε καὶ ἡ ὑγεία της καὶ θὰ πέθαινε μ' αὐτὸ τὸ βάρος στὴν ψυχὴ της, χωρὶς νὰ ἔχῃ οὔτε ἓνα ἀνθρώπο κοντά της νὰ τὴν κοιτάξῃ, ἂν δὲν βρισκόταν ἡ Σουλβία ποὺ ὄχι μόνο τὴ συγχώρησε, ἀλλὰ τὴ νουήλευσε μὲ μοναδικὴ ἀφοσίωση καὶ αὐταπαρνησῇ. Μὲ τὴ γλύκα της καὶ μὲ τὴν κηλοσύνη της ἡ μικρούλα κόρη σας συγκίνησε βαθειὰ τὴ στενὴ καρδιά τῆς ξαδέλφης σας. Πέθανε ἔχοντας λάβει καὶ τὴ Θεῖα συγγνώμη καὶ μοῦ ἀφῆσε τὴν ἐντολὴ νὰ δώσω πίσω στὴ Σουλβία τὴν περιουσία της. Κι' ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ ἔκανε καὶ διαθήκη κι' ἀφήνει

τὴ Σουλβία γενική κληρονόμος της. Ἦταν πολὺ ἀμαρτωλὴ γυναῖκα, κύριε, μὰ υπέφερε καὶ μετάνοιωσε γιὰ ὅσα εἶχε κάνει κι' ἐλπίζω πῶς ἡ σημερινὴ σας εὐτυχία θὰ σὰς κἀνῃ καὶ σὰς νὰ τὴ συγχωρήσετε.

Ὁ κύριος Μπριστέλλ εἶχε τὰ μάτια τοῦ γεμάτα δάκρυα! Ἀγκάλιασε τρυφερὰ τὴν μικρὴ του κόρη, λέγοντας:

— Πῶς μπορῶ ἐγὼ ν' ἀρνηθῶ τὴ συγγνώμη, ποὺ μὲ τόση γενναιοψυχία ἔδωσε ἡ κόρη μου; Θυμᾶμαι τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου ποὺ λένε: «Τῶν γὰρ παιδίων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν».

(Τὸ τέλος τοῦ ἐρχόμενου)

KIMON AAKIANIS

ΘΑ ΠΑΩ

Θά πάω σ' ένα πανύψηλο βουνό,
Στόν ήλιο, μοναχή, στόν οὐρανό,
Ν' απλώσω τὰ δυὸ χέρια στή χαρά
Σὰν τὸ πουλί π' ἀνοίγει τὰ φτερά,
Μπροστά μου νὰ σέ δω, καὶ νὰ σοὺ πῶ
Χαρά, κι' ἂν δὲν σέ ξέρω, σ' ἀγαπῶ!
Κεῖ κάτω μέσ' στὴ γκρίζα πολιτεία
Πόσο εἶναι σκοτεινά, πόσο εἶναι κρύα!
Πάντα μὴν ἱστορία νὰ σέ παιδεύῃ
Ὁ Πόνος καὶ τὸ κλάμμα σοῦ στερεύει
Στῆς νύχτας τῇ βαθειά μελαγχολία
Ὅλα τὰ βλέψεις μ' ἀδιαφορία...
Πεθύνησα τὰ πάντα ν' ἀρνηθῶ
Νὰ πάω ἐκεῖ ψηλά νὰ ξεχασθῶ
Νὰ πιάσω μὲ τὴ Χλόη συντροφιά
Στῶν δέντρων νὰ μεθύσω τῇ δροσιά
Νὰ πάω καὶ μέσ' στὸ κρούσταλλο νερὸ
Τὸν πόθο μου νὰ πνίξω τὸν πυρὸ,
Τοῦ Νοῦ μου τὰ παράθυρα ν' ἀνοίξω
Καὶ σὸ Κενὸν τίς Σκέψεις μου νὰ οἰξῶ
Ἐλεύθερο καὶ ἐξγνοιαστο παιδί
Τζιτζίκι πού ὅλη μέρα τραγουδεῖ.
Ὡ, ἐκείνος δὲ χαρούμενος ἀγέρας,
Κεῖνο τὸ ἔαστερό τὸ Φῶς τῆς Μέρας
Πῶς θὰ ὀδηγοῦν σὰν τὴν καλὴ μου
Μοῖρα
Τὸ εἶναι μου στῆς Εὐτυχίας τῇ θύρᾳ!

MARIA M. ΦΑΛΑΓΓΑ

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΡΕΥΝΑΤΕ ΤΑΣ ΓΡΑΦΑΣ

Ἀγαπητοί μου,

ΘΥΜΑΣΤΕ μιά Ἐπιστολὴ πού σᾶς ἔγραψα τελευταῖα γιὰ τίς φωτιές τοῦ Ἀη-Γιάννη; Ἐκεῖ σᾶς διηγήθηκα καὶ μιά παράδοση γιὰ τὴν προέλευσή τους: πῶς κάποτε κάποι, πού ἦταν κάποια ἐπιδημία, τὴ νύχτα τοῦ Ἀη-Γιαννίου ἀναψαν φωτιές γιὰ νὰ καθαρισθῇ ὁ μολυσμένος ἀέρας, κι' ἀπὸ τότε, γι' ἀνάμνηση, ἀναβαν κάθε χρόνο, ὥσπου τὸ ἔθιμο καθιερώθηκε καὶ γενικεύθηκε. Πρόσθεσα ὁμῶς πῶς καθόλου ἀπίθανο νὰ εἶναι καὶ λείψανο τῆς ἀρχαίας πυρολατρίας πού τὴν ἔχουν ἀκόμα μερικοὶ ἄγριοι λαοί. Λοιπὸν ἡ ἀγαπητὴ μας **Μεγάλη Ἑλλάς**, πού σὲ τέτοια ζητήματα—καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα—ἔχει γίνεῖ ἐιδική, γιατί διαβάζει διάφορα βιβλία καὶ προπάντων ἐρευνᾷ μὲ ζήλο τὴν Ἀγία Γραφή—ἐρευνᾷτε τὰς Γραφὰς—συμφωνεῖ μ' αὐτὴ τὴ γνώμη καὶ γράφει στὴ Διάπλασι πῶς «οἱ φωτιές τοῦ Ἀη-Γιάννη, ὅπως ἔχει διαβᾶσει, εἶναι λείψανο τῆς εἰδωλολατρικῆς ἐορτῆς τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου». Οἱ εἰδωλόλατρες, φαίνεται, τοῦ παλίου καιροῦ, πού λάτρευαν τὸ πῦρ, ἴσως καὶ τὸν ἥλιο, θάναθαν φωτιές κατὰ τὸ θερινὸ ἡλιοστάσιο—τὸν Ἰούλιο, ἐκεῖ κοντὰ στὴ χριστιανικὴ γιορτὴ τοῦ Ἀη-Γιαννίου—καὶ θὰ χόρευαν ὀλόγυρά τους καὶ θὰ τίς υπερπηδοῦσαν μὲ προσευχὲς κι' ἐξορκισμούς, χτυπώντας ἴσως καὶ τουμπελέκια...

Τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, καθὼς ξέρετε, περνοῦν, παραλλαγμένα ἀναλόγως, ἀπὸ τὴ μιὰ θρησκεία στὴν ἄλλη. Ἔτσι ἀπὸ τὴν Εἰδωλολατρεία τὸ ἔθιμο πέρασε στὴν Ἰουδαϊκὴ καὶ κατόπι στὴ Χριστιανικὴ θρησκεία. Ἡ νὰ ποῦμε καλύτερα, τὸ ἔκαναν ἀκόμα οἱ παλιοὶ εἰδωλόλατρες πού ἀκολούθησαν τὴ θρησκεία τοῦ Μωϋσῆ καὶ κατόπι τοῦ Χριστοῦ. Κι' ἔμεινε στοὺς ἀπογόνους.

Ἀλλὰ τὸ περίεργο εἶναι πῶς, σὰν εἰδωλολατρικὸ, τὸ ἀπαγόρευαν οἱ προφῆτες, οἱ νομοθέτες, οἱ διδασκαλοὶ καὶ τῆς μιᾶς θρησκείας καὶ τῆς ἄλλης. Κι' ἡ **Μεγάλη Ἑλλάς** παραθέτει στὸ γράμμα τῆς ἑνα κομμάτι τῶν Βασιλείων (Δ', κα', 6) πού λέει: «... διῆγε—ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς—τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ καὶ ἐκκληγονίζετο καὶ οἰωνίζετο... καὶ ἐλάλησε Κύριος: ἂνθ' ὧν ἐποίησε τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρά... ἐγὼ φέρω κακὰ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ... καὶ παραδώσω αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθρῶν». Βλέπετε; ὁ Θεὸς ἐθύμωσε μὲ τὸ βασιλιά Μανασσῆ πού ἔβαζε τοὺς υἱοὺς του νὰ κάνουν αὐτὰ τὰ βδελύγματα καὶ τὰ πονηρά—φωτιές καὶ κλήδονες καὶ μαντεῖες—καὶ φοβερίζεῖ νὰ καταστρέψῃ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ νὰ παραδώσῃ τὸν παράνομο βασιλιά σὲ χεῖρας ἐχθρῶν—ὅπως δὲ πολλὲς φορές τὸ ἔκαμε γιὰ διάφορες παρανομίες τῶν βασιλέων καὶ τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ.

Ἀς ἐρθουμε τώρα καὶ στοὺς Χριστιανούς. Ἀκούστε τι λέει ὁ **ΕΕΚανὼν** τῆς 5' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πού παραθέτει ἐπίσης ἡ **Μεγάλη Ἑλλάς**: «Τὰς ὑπὸ τινων πρὸ τῶν ἐργαστηρίων ἢ οἰκῶν ἀναπομένους πυρκαϊὰς, ἃς καὶ υπεράλλεσθαι τινες, κατὰ τι ἔθος ἀρχαίων, ἐπιληροῦσιν... ἀπαγορευθῆναι προστάσσομεν. Ὅστις οὖν τοῦτο πράξειεν, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρέσθω, εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορίζεσθω». Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ 5' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, αὐτὴ δηλαδὴ ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, ἀπαγορεύει νὰν ἔχουμε φωτιές τοῦ Ἀη-Γιαννίου καὶ νὰ τίς υπερπηδοῦμε (υπεράλλεσθαι) σύμφωνα μὲ κάποιο ἀρχαῖο ἔθιμο, ὅποιος τὸ κάνει, ἂν εἶναι ἱερωμένος, πρέπει νὰ καθαιρεθῇ· ἂν εἶναι λαϊκός, πρέπει ν' ἀφορίζεται.

Νὰ τί ἀξίζει νὰ ἐρευνᾷ κανένας τὰς Γραφὰς! Τὸ φαντάζονταν ποτὲ τὰ παιδιὰ, πού μὲ τόση ἀνυποψία καὶ χαρὰ ἀνάβουν τίς φωτιές τοῦ Ἀη-Γιαννίου καὶ τίς πηδοῦν, πῶς εἶναι... ἀφωρεσμένα; Κι' οἱ γονεῖς τους ἀκόμα πού τᾶφνουν, ὅπως ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς, πού ἄφινε τὰ παιδιὰ του, κι' ἔκανε τὸ Θεὸ νὰ θυμώσῃ καὶ νὰ

καταστρέψῃ τὴν Ἱερουσαλὴμ;... Ἐγὼ ὁμολογῶ πῶς δὲν τὸ φανταζόμουν. Ἀπεναντίας ἐνόμιζα πῶς εἶναι ἑνα χριστιανικὸ ἔθιμο ἄθωο, ἄκακο, θεάρεστο, πού καμμιά κακὴ συνέπεια καὶ καμμιά τιμωρία δὲν μπορούσε νὰ ἔχῃ, ἐξὸν ἂν κανένα πείσιμο, στραμπούλισμα, γδάρισμα ἢ κάψιμο, ἀπὸ ἀπροσεξία τῶν μικρῶν πηδηχτῶν. Ὅχι τὴν αἰώνια Κόλαση! Γιατί ὅσο ξέρω, τὰ σώματα τῶν ἀφωρεσμένων μετὰ θάνατο μένουσιν ἄλυτα κι' οἱ ψυχές τους πᾶνε στὴ γένεαν τοῦ πυρός...

Καὶ τώρα; Δὲν θάναθουμε πιά φωτιές τὴ νύχτα τῆς παραμονῆς τοῦ Ἀη-Γιαννίου, γιατί εἶναι μιὰ μεγάλη ἀμαρτία; Μὴ φοβᾶστε! Τὰ παραπάνω σᾶς τὰ εἶπα—κι' ἡ **Μεγάλη Ἑλλάς** τᾶγραψε στὴ Διάπλασι—ὡς **Ιστορικά**. Γιὰ νὰ μάθουμε δηλαδὴ τὴν καταγωγὴ τοῦ ἔθιμου. Γι' αὐτὰ, βλέπετε, ὁ ἄνθρωπος ἔχει πάντα μιὰ περιέργεια πού εὐχαριστεῖται νὰ τὴν ἱκανοποιῇ. Εἰδεμὴ, πολλὰ ἄλλα πράγματα ἔχουν ἀπαγορεύσει μὲ κανόνες οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, πού σήμερα τὰ κάνουν ὅλοι, καὶ λαϊκοί, καὶ κληρικοὶ ἀκόμα. Ποιὸς ξέρει τί σπουδαῖο λόγο θὰ εἶχαν, ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, νὰ ἀπαγορεύουν καὶ τίς φωτιές. Ὑποθέτω πῶς τὸ ἔθιμο τότε θάταν πολὺ, νὰ ποῦμε, θρησκευτικὸ καὶ θὰ καταντούσε εἰδωλολατρεία, πυρολατρεία, πυρομαντεία. Ἀλλὰ σήμερα δὲν εἶναι τίποτα καὶ λόγος γι' ἀπαγόρευση δὲν ὑπάρχει. Ἐνα παιχνίδι ἄθωο καὶ ἄκακο. Νὰ τὸ κάνετε λοιπὸν ἂν σᾶς ἀρέσῃ, χωρὶς νὰ φοβᾶσθε τὸν **ΕΕΚανὼνα**...

Σᾶς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Υ. Γ.—Στὴν προηγούμενη Ἐπιστολῇ μου ἔγινε ἑνα τυπογραφικὸ λάθος ἀπὸ ἐκεῖνα πού δύσκολα μαντεύονται: «Ὁ Κινηματογράφος, λέω, δὲν κάνει ἄλλο παρὰ νὰ μιμῆται τὸ Θεάτρο καὶ κάποτε νὰ τὸ **παρωδῇ**», κι' ὅχι «νὰ τὸ παριστᾷ» πού δὲν λέει τίποτα.—Φ.

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΕΛΕΓΕΙΟ

Τὸ κρουσταλλένιο ἀνθόβαζο
ἄδειο τώρα θὰ μένῃ...
Τὸ στόλιζαν τὴν ἀνοιξή
τὰ γίασεμιά ὅλο χάρη
Κατάλευκα καὶ πρόσχαρα
σὲ σέorra ἀνθολογούμενη
Ποὺ εἶχε κι' αὐτὴ τὴ δροσερὴ
χαρὰ τους τότε πάρεϊ.

Ἀγνὸ παιδάκι μύρωσε
τὸ πλῆσιο κρούσταλλο τοῦ
Κι' ὅσο νὰ φύγῃ ἡ ἀνοιξή
μαράθηκε σὰν κρῖνο
Τὰ γίασεμιά ἐθέριμαν
καὶ τὸ στεγνὸ ὄνειρό του
Τὰ μῦρα τους στὸν οὐρανὸ
φτερούγησαν μὲ κελίνο...

Ὅνειρο ἦταν... Κι' ἔσβυσε
σὰν τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι
Κι' ἄχ! τὸ λευκὸ χεράκι του
κλαίω πού πίσω πάλι
Δὲ θάρθη καὶ τὰ γίασεμιά
στ' ἀνθόβαζο νὰ φέρεῃ...
Ποιὸς ξέρει σὲ ποῖο γαλανὸ
θ' ἀρμένισεν ἀκρογιάλι

Τὸ κρουσταλλένιο ἀνθόβαζο
ἄδειο πάντα θὰ μένῃ;
Ποιὸς ξέρει; Ἰσως τὸ λευκὸ
χεράκι πάλι θάρθη
Νὰ κόψῃ ἀπ' τὴ γίασεμιά
τὴν ἀνθοστολισμένη
Λίγα λουλούδια κάτασπρα
σὰν κάποιον ἄλλο Μάρτη...

Κι' ἄχ! τί χαρὰ στὴ θλιβερῇ
καὶ γυμνωμένῃ σέorra
Τὰ γίασεμιά ἑνα ὄνειρο,
τὰ γύρω ἑνα γιορτάσι
Κι' ἀνθόμυρα πού θὰ μεθοῦν
θὰ φτάνουν πέρα ὡς πέρα...
Κι' ὅλα χωρὶς μνημόματα
στὴ μυρωμένη πλάση...

Μακεδονοπούλα [B]

ΓΙΑΤΙ ΤΑΧΑ;

B'.

Τὸ πινέλο σήμερα στὸ χέρι. Τὸ πινέλο πάνω-κάτω καὶ σὲ λίγο τέλος καὶ σ' αὐτό. Ἐν' αὐτοκίνητο σταμάτησε στὴ πόρτα τοῦ νιόχτιστου σπιτιοῦ. Δὲν πέρασαν πολλὰ λεπτά πού ὁ Βαγγέλῃς εἶδε ἀπ' τὸ μεγάλο παράθυρο νὰ βάξουν στὴν κάμαρα κάποι παράξενο. Δὲν εἶχε ἔναδεῖ ποτέ του τέτοιο πρᾶγμα. Κάτι σὰν μικροκρέβατο, σὰν ἀμαξάκι, πολυθρόνα, μίγμα ὅλων αὐτῶν.

—Βοὲ τί ὄργανο εἶναι πάλι τοῦτο; τί νὰ κάνουν μ' αὐτό;
Ἐνα βογγητὸ ἔκοψε τίς σκέψεις του ἔκοψε τὴ δουλειά του κι' ἔτρεξε νὰ δῇ. Ὁ γραμματικὸς ἀνέβηκεν στὰ χέρια ἑνα παιδί, ἀντράσωστό. Τὸ ἑνα πόδι του ἐμοιαζε παράλυτο, τετραπλάσιο στὸ πάχος ἀπ' τ' ἄλλο. Κατάφεραν νὰ τ' ἀνέβασουν, τὸ βάσαν στὸ παράξενο ὄργανο.

Ἡ πλάτη ἀκούμπησε σ' ἑνα στήριγμα πολυθρόνας, τὸ παράλυτο πόδι ἐπλώθηκε σὲ κάτι βελουδένιο, σὰ θήκη καὶ τάλλο γύρισε ἑνα πετάλ, ἐνῶ ἀπὸ πίσω ἐσπρωχνε ἡ φιλόλιγνη γυναῖκα.

Τὰ ἴδια γλυκὰ βαθεῖα μάτια, οἱ ἴδιες σκάλες στὰ μαλλιά, στὸ κινούμενο καὶ στὸν κινητὴ, μητέρα καὶ γιὸς φανερά.

—Τώρα νὰ δῆς, Ἀρη μου, τί ὁμορφιά στὸ καινούργιο μας σπιτί. Νά, ἐδῶ, θάναί ἡ μιὰ σου κάμαρα. Κεῖ πέρα ἡ βιβλιοθήκη, ἐδῶ τὸ γραφεῖο, στὴν ἄκρη ἡ ταῖερα σου. Τοὺς τοίχους θὰ τοὺς γεμίσουμε μὲ τίς φωτογραφίες ὅλων τῶν ἀγαπημένων σου συγγαγγέων. Ἐκεῖ ἡ βιβλιοθηκούλα μὲ τὰ μουσικά σου βιβλία, πὺδ ὅω ἡ βιολίνα τοῦ βιολιστοῦ σου, δῶ καὶ τὰ παιχνίδια σου, σκάκι, τάβλι... Νὰ δῆς...

Ἐνα τρομερὸ τράνταγμα τοῦ νέου τὴν ἔκοψε:

—Τί ἐπαθες, Ἀρη μου;

—Πονᾶω πολὺ, μητέρα.

Ἀγαλμα σ' ὅλα αὐτὰ ὁ κύρ-Βαγγέλης.

Ὅποτε ἔτσι; βρισκόταν μιὰ τέτοια λύπη, ἑνας τέτοιος πόνος μέσ' στὴν τόση γραμματοσύνη, στὰ τόσα πλούτη; τί ἀπάτη! Κι' αὐτὸς πού νόμιζε πῶς θάκλεινε τὸ σπιτί αὐτὸ μιὰ εὐτυχία ἀκαίρια, μιὰ χαρὰ ἀδιάκοπη! Δὲν μπορούσε νὰ βλέπῃ πιά, ἔφυγε τρεχάλα γιὰ νὰ τελειώσῃ τὴ δουλειά του.

Τέλειωσε. Ἐναῖδε πάλι μέσ' στὴν ἴδια πολυθρόνα τὸ νέο ἐκεῖνο μὲ τὰ βαθεῖα στοχαστικὰ μάτια. Τὰ λεπτὰ δάχτυλα τῆς πονεμένης μητέρας χαίδευσαν τὰ καστανὰ του μαλλιά. Τὸν κοίταξε σὰν ἀποχαυνωμένος λίγα λεπτά, πῆρε μετὰ τὰ μεροδούλια τῆς βδομάδας—ἦταν Σάββατο—καὶ κατέβηκε σὰν τρελλὸς στὴ σκάλα.

Μαντρότοιχο καὶ πάλι μαντρότοιχο! Γέλαγε ὁλόκληρος μπρὸς στοὺς δικούς του ἀπόψε, πῆρε τὰ παιδιὰ κοντὰ του, τὰ κοίταξε καλὰ λὲς καὶ φοβόταν μὴν ἔχουν κάτι καὶ τὰ φίλησε μὲ μιὰ τρυφερότητα πρωτόφανη. Τὴν ἄλλη μέρα, χαράματα, ἑνα κάρρο κύλαγε πάνω στὸ δρόμο πού ὀδηγᾷ στὴ Γλυφάδα. Πάνω ὅλοι οἱ φτωχοὶ τοῦ μαντρότοιχου, ἀδερφομένον, γέλαγαν μὲ τὴν καρδιά τους. Μιὰ φωνὴ πέρασε τὸν ἀχὸ τοῦ σύνθετου γέλιου.

«Κι' ἂν μᾶς πικραίνουν συφορές
Κι' ἂν μᾶς σπαράζουν πάθια
Ἀνοίγουν καὶ τριαντάφυλλα
Μέσ' στὰ πολλὰ τ' ἀγκάθια...»

Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ κύρ-Βαγγέλη πού τραγουδαγε τ' ἀκουσμένο κάπου αὐτὸ τραγούδι. Κι' ὅλη ἡ παρέα τὸ ἐπαναλάβαινε.

«Κι' ἂν μᾶς πικραίνουν συφορές
Κι' ἂν μᾶς σπαράζουν...»

Μποροῦσε νὰ σημειώσῃ κανεὶς μιὰ τόσο τρομακτικὴ διαφορά στὴν τωρινὴν μὲ τὴν πρωτὴν ψυχροσύνη τοῦ φτωχοῦ δουλευτῆ! Σφιγμονέτησε τὴ ζωὴ του, τὴ ζωὴ κάποιου ἄλλου. Βρῆκε ἑνα πόνο ἀγίατρενο σ' αὐτὴ τοῦ τελευταίου καὶ τότε ἀνακάλυψε κάποια χαρὰ ἀτίμητη σ' αὐτὴ τὴ δικιά του. Ἡ ψυχὴ του ἄλλαξε ὅψη.

Γιατί τάχα ὁ ἄνθρωπος σ' ἀγνάντευμα τοῦ πόνου τοῦ συνανθρώπου του ν' ἀναγνωρίζῃ, νὰ ἐκτιμῇ τὴ δικιά του χαρὰ; Γιατί τάχα;

Ἀγνή [B]

PEMBH

Μὰ ἀπόλυτη γαλήνη παντοῦ. Σ' ἐκσταση γαλάζια παραδόθηκε ἡ θάλασσα σήμερα. Ἀπαλόδροσο τ' ἀγέρι σκορπάει ἀνάλαφρες ἀνατριχίλες στὰ ἡσυχὰ νερά.

Κι' ἔσθρσε ὁ ἥλιος χρυσὸ πανηγύρι. Πλούσια ἔστειλε δῶρα στὴ γλαυκὴ βασιλισσα Χρυσόδεσε τὴ μέση τῆς μ' ἀτίμητη ζώνη καὶ στόλισε τὸ ζαφειρένιο τῆς φόρεμα μὲ πετρουδια λαμπρά.

Καθισμένη σ' ἑνα γέριχο βράχο βυθίζομαι σὲ ρέμβη γλυκειά, σὲ ρέμβη ἀτέλειωτη. Ἀκίνητη, βουβή, ξεχνιέμαι, σβύνουμαι μέσ' στὸ γαλάζιο ἀπειρο. Γίνουμαι τώρα κι' ἐγὼ κάτι ἀπ' τὴ θάλασσα.

Γίνουμαι τ' ἀπαλὸ κυματάκι πού χαϊδεύει τὴ ρίζα τοῦ βράχου· ὁ χιονότοπος ἀφρός πού σπιθοβολᾷ στὸν ἥλιο, ἡ τ' ἀνάλαφρο ἀγέρι πού μουρμουρίζει στὸ φλοῖθο γλυκόλογα. Μὲ ν' ἀπειρολὲς κοινωνῶν κοντὰ στὴν ἀπέραντη θάλασσα. Καὶ νείρουμαι γλυκὰ-γλυκὰ μὲ ἀφρογεννήτη νᾶμου νεράϊδα. Γιὰ κατοικία μου φυκοστόλιστὴ κοράλλινη σπηλιά, καὶ λευκοφτέρουγα θαλασσοπούλια συντροφία μου.

Σ' ἀτέλειωτον Ὀκεανὸν νὰ ζοῦσα τὰ πλάτια κι' ἐκεῖ, τ' ἀπειροῦ κυνηγήτρα ἡ ψυχὴ μου, μὲ τὸ σύμπαν νὰ νοιώθει πῶς σμίγει...

Μικρομέγαλη [A]

✱

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Τὰ γλυκὰ αὐτὰ καλοκαιριάτικα πρωῒνά, ὅταν ἡσυχὰ ἀπαλὰ ἀνάβει ἡ μέρα κι' ὅταν οἱ μικροὶ σπίνιοι, οἱ σουσουράδες, τὰ ἀσημαντὰ αὐτὰ πουλάκια πού δὲν ἔχουν τίποτα ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο πού περιβάλλει τ' ἀηδόνι, τὸ χελιδόνι, πηδοῦν ἀπὸ πέτρα πέτρα φτερουγίζοντας, τὰ γλυκὰ αὐτὰ καλοκαιριάτικα πρωῒνά, ἀφίνουμαι κυριευμένη ἀπὸ τὸ γλυκὸ αὐτὸ ἔξπνημα τῆς φύσης, στὴ φαντασία μου τὴν τρελλή.

Σκέπτομαι κάτι τί ἀντίθετο σ' αὐτὴ τὴν χαρὰ πού πλημμυρίζει ὅλα τὰ πράγματα, σκέπτομαι κάτι θλιβερό, τὸν θάνατο τῶν μικρῶν ἀθῶων πουλιῶν τὸν χειμῶνα ἐκεῖ κάτω, βαθεῖα μέσα στὸ δάσος, σὲ μιὰ ἀπόμερη κρυφὴ γωνίτσα.

Ὡ! τὰ δυστυχισμένα! Παγωμένα χωρίς τροφή, χωρίς φωλιά, ἀφίνουμαι τὴν στερνὴ πνοή τους, γλυκὰ χωρίς ἀγρία φτερουγίσματα καὶ σπασμούς.

Ποτὲ πουλάκι δὲν τάραιε τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας μὲ τὸ ψυχροάγισμά του, κι' ὁμῶς ποτὲ κανένα δὲν ψόφησε ἡσυχὰ μέσα σὲ φωλιάτσα.

Ὁ ἀγριὸς ἀνεμὸς μὲ τὴν δεμὴ του, οἱ βροχές, τὸ χαλάζι παρέσυραν καὶ τίς λεπτοκαμωμένες φωλιτσές τους. Μισοχαλασμένες, κρεμάμενες ἀφίνουσαν τὸν ἀέρα νὰ σφυρίξῃ περνώντας ἀνάμεσά τους, ἐνῶ αὐτοὶ διώχνει, παίρνει μακριὰ του τὴν τελευταία ἡχώ ἀπ' τὰ τρελλὰ κελαϊδίσματα τοῦ καλοκαιριοῦ.

Κι' αὐτὰ μὲ βαριές τίς φτερουγίσσεις τους, παραπεταμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ πεθαίνουν... πεθαίνουν ἔρημα, ἀσυντροφιστά, λησμονημένα...

Κι' ὁμῶς ὅταν ἡ πρᾶσινη ἀνοιξή σὺν πίσω ζωὴ σ' ὅλα, ὅταν προαισθῇ τὰ λειβάδια, κι' ἀνθίσῃ τὰ περιβόλια, ἀδίκῃ θὰ ψάχνετε νὰ βροῖτε τοὺς νεαλικάτους σκελετοὺς τῶν πουλιῶν. Δὲν θὰ μπορέσετε ποτὲ ν' ἀνακαλύψετε

πού πέθανε ένα μικρό άθωο πουλάκι.
Μέσ' στις βραγιές τ' Άπριλη, ανά-
μεσα στη χλόη του Μάρτη πουθενά...
Τάχα γιατί; Άραγε τα πουλάκια
κρύβονται για να πεθάνουν;
(Παράφραση)

Χρυσή Πεταλούδα [Α]

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Τέσσερις μέρες τώρα μάς κράταγε
κλεισμένους μέσ' στη σκηνή πρώτα ο
άέρας και μετά εκείνη ή δυνατή βροχή.
Και σήμερα σάν τα σαλιγκάρια κι' έ-
μεις ξετυλίξαμε κι' είπαμε να πάμε
μια βόλτα ως την Άγια Τριάδα να
δούμε λίγο κόσμο, και να πάρουμε κι'
όσα γράμματα έχουν έρθει.

— Μια που θα περάσετε, πείτε να
μάς στείλουν καμιά γιαούρη, μάς λείει
ή μαμμά.

Λίγο παραπάνω είναι τα κονάκια
των βλάχων που μάς δίνουν το γάλα.
Μόλις πλησιάζουμε, ένα σωρό άπλυτα
βλακάρια, πουπαίξαν δώ και κει με τα
χώματα, μάζι πλαϊάζουν. Τί κομικά
πουναι μ' αυτές τις φορεσιές τους. Τα
κοριτσάκια μ' εκείνες τις μακρόφαρ
δειες φούστες, και τ' αγόρια—όσο μι-
κρά κι' αν είναι—με κάτι μακροτά παν-
τελόνια καφετιά στενά-στενά κι' ένα
πουκάμισο—άποφροιά και τα δυο του
πατέρα τους και των μεγάλων άδελ-
φιών τους.

— Καλέ; δός' μου ένα φράγκο.

— Ένα πεντηταράκι, καλέ.

— Κι' έμένα άλλο ένα.

Σε μουρλαίνουν με τις φωνές τους
έτσι που ζητούν όλα μαζί λεφτά.

— Δεν έχω πεντητάρα πάνω μου, καί-
μένα, αύριο που θάχω σās δίνω.

— Καλά, μά μην το ξεχάσης;

— Έννοια σās θα το θυμηθώ.

Εκείνη την ώρα βγαίνει απ' το κο-
νάκι πουναι κοντά μας κι' ή Κωνσάν-
τα— ίσαμε δεκατεσσάρων χρονών—σο-
βαρή-σοβαρή, με το κουβάρι της και το
πλέξιμό της. Κι' είναι για να γελάς
μ' αυτό το θέαμα.

— Τί γίνεσαι, Κωνσάντα;

— Κλά. Έσεϊς; και πλέχει σύγχρο-
να ή Κωνσάντα.

— Τί φτιάχνεις αυτού; της λέμε.

— Φ'νέλ' για τον πατέρα μ'.

— Μπαράβο, Κωνσάντα, έσύ άξιζεις.
Δέν μου λές; έχετε καλή γιαουρή;

— Άμ' προβατίσια γιαούρη; καίμεν',
να μην είναι καλή;

— Έ! τότε πήγαινε δυο άπάνου.

— Γειά σου, Κωνσάντα, και νάρθης
καμιά μέρα να σε δούμε.

— Θάρω, θάρω. Άντίο σας.

Παίρνουμε το στενό δρομάκο για
κάτω. Κίνηση μεγάλη επικρατεί άπό-
ψε με το καλυτέρεμα του καιρού. Ό-

λη την ώρα στεκόμαστε για να περά-
σουν τα γαϊδούρια των νερούλαδων,
των άγωγιάντων, ο κόσμος που άνε-
βοκατεβαίνει. Νά! κι' ο δικός μας νε-
ρουλάς.

— Άντίο, κύρ Βλάση.

— Γειά σου, κοπέλλες μου.

— Κοίτα μην ξεχάσης να μάς φέρης
νερό αύριο το πρωί.

— Μείνετε ήσυχες.

Βρίσκουμε και μερικούς γνωστούς
που άνεβαίνουν, τους χαιρετάμε κι' έ-

ξακολουθούμε το δρόμο μας.

— Κάντε πέρα, θα σās πατήση το

γαϊδούρι. Λίγο ακόμη ήθελε και θα
μάς πάταγε της κυρά-Λένης που που-
λάει κοτόπουλα κι' αυγά, το γαϊδούρι.
— Μπά, σύ κυρά-Λένη;
— Έγώ, παιδιά μ'. Πώς τα περάσα-
τε με το μουρλόκαρο;
— Μμ! πολύ ώραία. Ίδως με τη
βροχή που έρεχε ή σκηνή μας καλοπε-
ράσαμε.

— Άμ' κι' ή δική μου, έμπασε νερό
με το τσουβάλ'. Έ! τί να γένη; γε-
νικό το κακό.

— Ντέε! Έμπρός φωνάζει ένας ά-
γωγιάντης για να προχωρήση ή κυρά-
Λένη. Βιαστικά μās χαιρετάει και χτυ-
πώντας δυνατά το γαϊδουράκι της φεύ-
γει. Σηκώνομαστε να περάση το φορ-
τωμένο ζώο του άγωγιάντη, μα πίσω
του έρχεται κι' άλλο, κι' άλλο, πέντε
δλα-δλα. Θάβαι τίποτε καινούργιοι που
έρχονται να στήσουν σκηνή τώρα.
Πώς δέν ήρθαν με τη βροχή ή τον άε-
ρα, να γυρίσουν πίσω άναυτα.

Καμιά φορά περνάνε τα πέντε γαι-
δούρια που κουβαλούν τα πράγματα,
και έξακολουθούμε το δρόμο μας. Φτιά-
νουμε στο πρώτο καφενείο. Τί χαρά!
Έχω δυο γράμματα.

Καθόμαστε σ' ένα τραπέζιο και τα
διαβάζω μ' άπληστία. Τρώμε και λου-
κούμι και κατά τις οκτώμισι ξαναπέρ-
νουμε το στενό δρομάκο μέσ' στα έλα-
τα. Τώρα είν' άνήφορος κι' άργούμε
νάνευθουμε. Κάποτε φτάνουμε στ' άλω-
νάκι—σάν πλατεία πάνω απ' τα κονά-
κια.—Καθόμαστε σε μια πέτρα για να
ξεκουραστούμε και να θαυμάσουμε το
φεγγάρι που περήφανο ρίχνει τις άση-
μαχτίνες του απ' την αντικυρνή κορυ-
φή και τα φώτα των σκηνών που σάν
κεράκια φαντάζουν, κι' ύστερα άνηφο-
ρίζουμε για τη σκηνή.

Σίγκφριντ [Α]

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

ΕΥΛΟΓΗ ΑΠΟΡΙΑ

Κάποτε ο Πρόεδρος της Γαλλικής
Δημοκρατίας, Θιέρσος, πήγε για λίγες
μέρες στην ιδιαίτερή του πατρίδα. Έ-
κει πάντοτε τριγύριζε ίνκώγινο.

Μιά μέρα περνώντας απ' τους στρα-
τώνες είδε το φρουρό να τρώη ψωμί
και τυρί. Τόν πλησίασε και του είπε:
— Δέ μου λές, φίλε, πώς τα περνά-
τε στο τάγμα;

— Μπά, και γιατί ρωτάς του λόγου
σου;

— Έ! ενδιαφέρουμαι λίγο, ελεπν ο
Θιέρσος.

— Μήπως είσαι κανένας δεκανέας;

— Κάτι περισσότερο.

— Λοχίας;

— Πιο πάνω ακόμη.

— Μήπως λοχαγός; ρώτησε με ειρω-
νεία ο στρατιώτης.

— Ακόμη δέν το βρήκες!

— Μπρέ σύ! μήπως είσαι ταγματάρ-
χης; στενταγματάρχης; στρατηγός;

— Οί στρατηγοί ύπακούουν στις δια-
ταγές μου.

— Μή θές να μου περάσης για ύ-
πουργός;

— Άνώτερος ακόμη, άπάντησε με
χαμόγελο ο Θιέρσος.

— Έ, τότε θάσαι ο μπάριμπα-Θιέρ-
σος, ελεπε σκάζοντας στα γέλια ο στρα-
τιώτης, πιάσε μου το ψωμί και το τυ-
ρί για να σου παρουσιάσω δπλα.

Βάσιγκτων [Γ]

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Τοτό, ποιό είναι πιο χρήσιμο, ο
ήλιος ή το φεγγάρι;

— Το φεγγάρι!

— Γιατί;

— Γιατί βγαίνει τη νύχτα που είναι
σκοτάδι. Ένώ ο ήλιος, την ήμέρα, τί
χρειάζεται;

Μικρός Παρισινός

Ό Κουφιοκεφαλάρης στόν σωφέρ:

— Έμπρός, τράβα στην οδόν Πατη-
σιων και να σταθής στο σπίτι μου.

— Τί άριθμό, κύριε;

— Μην είσαι κουτός, καίμενε, τώρα
που θα πάμε θα τόν ιδής γραμμένον.

Πριγκίπισσα των Δολλαρίων

Ό δάσκαλος.

— Άν μια γωνία δέν είναι όξεια, τί
μπορεί να είναι;

Κι' ο άφηρημένος Τάκης:

— Περισπωμένη, κύριε!

Θάλης Βλαστός

Ρίτσα: — Ού, φοβητσιάρη. Χτές το
βράδυ δέν τολμούδες να πās μόνος
στην κάμαρα του μπαμπά, γιατί ήταν
σκοτεινό. Δέν ντρέπεσαι λιγάκι;

— Μπά, έτσι λές; Σάν θέλεις, έλα
μαζί μου άπόψε βράδυ, για να ιδής αν
φοβάμαι να πάω μόνος!

Ξανθό Άγγελούδι

275ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Λύσεις Πνευματικών Άσκήσεων άπό
τα φυλλάδια της Δ' τριμηνίας του 1935.
Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου και Νοεμ-
βρίου.

Γίνονται τέσσαρες Διαγωνισμοί Λύ-
σεων του χρόνου με πολλά βραβεία, έ-
νας κάθε τριμηνία. Ό 275ος που προ-
κηρύσσεται σήμερα, είναι της Δ' τρι-
μηνίας και θα διαγωνισθούν σ' αυτόν
όσοι θα λύσουν Πνευματικές Άσκήσεις
άπό το σημερινό φυλλάδιο ως το τε-
λευταίο του Νοεμβρίου 1935.

Οι παλαιοί συνδρομητές έξερουν τους
όρους που μένουν οι ίδιοι. Οι νέοι θα
τους μάθουν άπό τόν Όδηγό του Συν-
δρομητού που πρέπει άφεικτως να τόν
άγοράσουν (τιμάται δρ. 5 και ταχυδρο-
μικώς δρ. 6 και 7). Γιατί στόν Όδηγό
θα βρούν όλους τους όρους της συμμε-
τοχής σε κάθε Διαγωνισμό και γενικά
σ' όλη την κίνηση.

Επειτα θάγοράσουν άπό το γραφείο
μου χαρτί των λύσεων ή λύσάχαρτο, δ-
που, κατά τους όρους του Διαγωνισμού,
γράφονται οι λύσεις. (Σε άλλο χαρτί
γραμμένες λύσεις δέν είναι δεκτές.)
Θα στείλουν το αντίτιμο (δρ. 3,50 άπό
το Έσωτερικό και δρ. 5 άπό το Έξω-
τερικό) και θάγοράσουν μια δεσμίδα με
13 φύλλα που άρκοουν για τις λύσεις
μιας τριμηνίας. Όσο για την προθε-
σμία που θα τις στέλνουν, αυτή σημειώ-
νεται επάνω άπό τις Πνευματικές Ά-
σκήσεις κάθε φυλλαδίου. Οι λύσεις π. χ.
του σημερινού είναι δεκτές ως την 7
Νοεμβρίου. Έχουν λοιπόν καιρό, όσοι
θέλουν να διαγωνισθούν, να προμη-
θευθούν και Όδηγό και χαρτί.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΒΛΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Άθήναι, 42 οδός Ευριπίδου
την 4 Σεπτεμβρίου 1935

Ό Ραδιοφωνικός Σταθμός του Μπά-
ρι της Ιταλίας, συνεργάζομενος με τη
«Διάπλασι», διοργάνωσε διεβδομα-
διαίες ειδικές εκπομπές για τα Έλλη-
νόπουλα, τόσο του Έσωτερικού όσο
και των Ελληνικών παροικιών του Έ-
ξωτερικού ως εξής: Κάθε Σάββατο,
ώρα (Άθηνών) 7, 40' έως 8, 5' μ. μ.,
πρόγραμμα για μικρότερα παιδιά Κά-
θε Πέμπτη, ώρα 9, 10' έως 9, 30' μ.
μ., πρόγραμμα για μεγαλύτερα παιδιά.
Γίνονται και παντοίοι παιδικοί Διαγω-
νισμοί.

ΜΕ το φυλλάδιο τούτο μπαίνουμε στην
Δ' και τελευταία τριμηνία του 1935. Έκεί-
νοι που ή συνδρομή τους έληξε την 31
Αγούστου, πρέπει τώρα να τήν ανανεώ-
σουν. Σήμερα αρχίζει και ο νέος Διαγω-
νισμός των Λύσεων Πνευματικών Άσκή-
σεων. Άς διαβάσουν προσεκτικά την προ-
κήρυξη όσοι έπιθυμούν να λάβουν μέρος.
Είναι και μια ευκαιρία για τους νέους
συνδρομητές να διαγωνίζονται.

Πό τυχερή είσαι σήμερα, Βόδια, γιατί
έχω λίγο τόπο να σου πω πόσο μ' εύχα-
ρίστησε το γράμμα σου και πόσο χαίρω
που περνάς τόσο εύχρηστο καλοκαίρι με
τους τόμους μου. Πολύ καλή ιδέα να κά-
νεις και θέατρο με τ' άδέρφια σου, παίζον-
τας κωμωδίες, δραματάκια και διαλόγους
που άφθονα βρίσκει κανείς σ' αυτούς τους
τόμους. Άμα ιδής τόν κ. Π. πές του, σε
παρακαλώ, τα πολλά χαιρετίσματα σου κ.
Παπαδοπούλου.

Μεγάλη Έλλάς, θα πω στην Άζαΐδα,
που τόσο σου άρεσε το γράμμα της εκείνο
για την Όλυμπια, πως για τόν Φεβλία, κι'
όχι για τόν Πραξιτέλη, είπαν πως άνέθηκε
στόν ουρανό κι' είδε τόν θεό (τό Δία). Ό-
στόσο αυτό μπορεί κανείς και να τό έπα-
κτίνη ή να τό «εφαρμόζη», δηλ. να τό λέη
για κάθε μεγάλο γλύπτη που έκαμε τό ά-
γαλμα θεού. Για τό «τοπειό» τώρα. Άλή-
θεια, τό έγραφα πρώτα με γιώτα, «τοπίο».
Παρατήρησα όμως πως έξένιζε, γιατί συ-
νηθέστερο, φαίνεται, ήταν μ' έψιλον γιώ-
τα, κι' έτσι τό γράφω κι' έγώ τώρα «το-
πειό». Άλλωστε είναι νεολογισμός, νεώ-
τερη λέξη που πλάσθηκε, ή ανακτήθηκε
έξακουμένη, για νάποδωση του paysage,
και μου φαίνεται πως δέν έχει καβατό ύπο-
κοριστική σημασία (τόπος-τοπίον, βίβλος-
βιβλίον) ώστε να μην κάνουν μεγάλο λά-
θος όσοι τη συμμορφώνουν με τ' άλλα εις
είο, άρχεϊο, γραφεϊο ύπουργεϊο κτλ.
Και πως τη συλλαβική αύξηση μου φαίνε-
ται γιός δέν έχεις τόσο δικιο. Τό «δε μι-
λησε» π: χ: είναι τόσο συχνό στην κοινή
διμλία, τόσο δημοτικό, όσο και τό «δέν
έμιλησε». Έξαιρετα λοιπόν ο δημοτικισ-
τής μπορεί να μεταχειρίζεται και τους
δυο τύπους, κατά την περίσταση. Π: χ:
στην αρχή της περιόδου—συμφωνία—κα-
λύτερα είναι να γράφη κανείς έμιλησε,
γιατί τό μίλησε φαίνεται και σάν προ-
σταχτική.

Ναι, Άγκάθι, ήρατα και ήγιεινή ή
ζωή που κάνεις στο γαλάζιο σου άκρο-
γιάλι. Κι' όχι μόνο για τό σόμα άλλα και
για τό πνεύμα; άφού διαβάσεις τόσο έλκε-
κτά βιβλία, κλασσικά άριστουργήματα,
Cornille, Molière και καθεξής. Σ' εύ-
χαριστώ για τις καλές διαθέσεις κι' έλπί-
ζω και να κάμεις όταν γυρίσης στη Λα-

μία. Όχι λίγη, αλλά πολλή δροσιά άπό
τις αύρες του Μαλιακού μου έφερε τό
γράμμα σου.

Μαίμου του Κωλέτη, χάρω πολύ
για τη γνωριμία. Θα είδες βέβαια την έγ-
κριση του ψευδώνυμου σου, που έλπίζω να
μή σοδ τό ανακαλύψουν τα «λαγωνικά»...
«Άρχισυνάκτης» σ' ένα περιοδικό ή σε
μια έφημερίδα, είν' εκείνος που διευθύνει
τη σύνταξη, έπιμελείται την ύλη και κα-
ταρτίζει το φύλλο. Έπειδή ο διευθυντής
δέν ευκαιρεί για όλ' αυτά, γιατί έχει τα
οικονομικά και πολλά άλλα, έκλέγει τόν
πιο έμπειρο άπό τους συντάχτες του για
να τα κάνει, και αυτός είναι ο «άρχισυν-
τάκτης», που καμιά φορά δέν «συντάσ-
σει», δέν γράφει δηλαδή καθόλου.

Χρήστε Α. Πολίτη, χάρω είσης για
τη γνωριμία και σε συχαίρω για τους
τόσο καλούς βαθμούς. Έχεις και στρογ-
γυλό 10 σ' άρχαία ελληνικά, που είναι
σπουδαίο. Μα και σ' άπό τό πρώτο σου
γράμμα μου φαίνεται σπουδαίο παιδί κι'
έλπίζω να διακριθής και στο δικό μου σχο-
λαείο. Σοδ έστειλα τόν Όδηγό και περιμέ-
νω να πάrhς και ψευδώνυμο.

Τό Νευρόσπαστο—με γεια τό καινούρ-
γιο σπίτι—μου γράφει πως την ήμέρα τό
ραδιόφωνό της έχει πολλά «παράσιτα»
—μπάμ! μπούμ! μπύμ!—και δέν μπορεί
νάκούη καλά τις εκπομπές τό Σαββάτου
που γίνονται άπόγεμα νωρίς. Θα μου γρά-
ψη λοιπόν μόνο για τις βραδυνές της Πέμ-
πτης. Έτσι την παρασιμένη Πέμπτη άκου-
σε πρώτα τόν «Αύγουστο», Άθηνάϊκή Έ-
πιστολή του κ. Φαίδωνος, έπειτα τό ποίη-

Παρακαλώ πολύ όσους χρωστούν
τη συνδρομή τους να τη στείλουν
το γρηγορότερο. Άς έχουν ύπ'
ώψει τους, ότι οι συνδρομητές αυ-
τές είναι ο μόνος μου πόρος ή
καθυστερήση έπομένως δυσκο-
λεύει πολύ το έργο μου που ά-
παιτεί όχι μόνο μεγάλους κό-
πους, αλλά και μεγάλα έξοδα.

μα της Μ. Φαλαγγά «Ό, νάταν», την ά-
πάντηση στο Ραδιόφ. Διαγωνισμό του Ναρ-
κίσσου και ένα ποίημα του Παπαρηγο-
πούλου.

Πίσις-Παρίς, δέν εύχθήκα μόνο
τις Μαρίες και τους Παναγιώτηδες τό Δε-
καπεντάηγουστο. Είπα προπάντων σ' αυ-
τούς και σ' αυτές που γιόρταζαν, αλλά τό
«χρόνια πολλά» άπευθυνόταν σ' όλα τα
Διαπλάσπουλα. Τό επικρατέστερο είναι
«Έγκυκλοπαίδεια» και όχι «Έγκυκλοπαί-
δεια». Στι νάα μας γλώσσα δέν ταιριάζουν
πολύ αυτά τ' ανειδέσματα του τένου.

Υστερ' άπό τη συζήτηση που έπροκά-
λεσε τό ψευδώνυμό του, μου γράφει κι' ο
Ιδιος ο Ίωαννέτ. Ναι, λέει, τ' όνομα Άλέ-
ξανδρος, ύστερ' άπό πολλές μεταμορφώσεις
στις ανατολικές γλώσσες—που μάς τις έι-
πε ο Δάμπτων Άσθηρ—έγινε σ' Άραβι-
κά Ίωκένδερ και σ' ας περσικά Σικανδέρ.
Τό Ίωαννέτ του φίλου μας είναι λιγάκι
παραποιημένο απ' αυτόν. Κι' είχε, φυσικά,
τό δικαίωμα να τό παραποιήση άφού τό
έπαιρνε για ψευδώνυμο και μπορούσε να
πάrh και μια λέξη έλκεδιδίου δική του.
—Έλαβε τό γράμμα του κι' ο κ. Φαίδων,
που ίσως γράφη για τό ενδιαφέρον αυτό
ζήτημα καμιά Έπιστολή.

Σε συχαίρω, Ίωάννη Άετέ, που
ήρθες πρώτος στην τάξη σου. Έ, βέβαια!
έσαν άετό, και μάλιστα ίπτάμενο, πόος

θα μπορούσε να τόν φτάση; Δέν κάνω κα-
λαμπούρι! θέλω να πω πως καμιά φορά
τό «ένστικτο της ικανότητας»—έτσι δέν τό
λές;—σπρώχνει άσυναίσθητα και στην έ-
κλογή των ψευδώνυμων. Την πρώτη σου
έρωτηση δέν την κατάλαβα καλά. Ίπάρ-
χουν «άκρότητες» που «μολύνουν» και τόν
εύγενικότερο άγώνα. Η Γαλλική Έπα-
νάσταση έκαμε τέτοιες ή Έλληνική όμως
του 21 έχι. Για τό άλλο θα σοδ φέρω
ένα μόνο παράδειγμα. Νόμος αίσθητικός
είναι πως τό Όρατο πρέπει να βρίσκεται
στη θέση και στο περιβάλλον που τό ται-
ριάζει τότε μόνο φαίνεται κι' ίσως τότε
μόνο είναι όρατο. Τωραίότερο λουλούδι
του κόσμου—ένα τριαντάφυλλο—μπορεί να
είναι όρατο όταν τό βλέπουμε κομμένο
και πεταμένο χάμω σ' ας χώματα; Θα φα-
νεί σ' όλη του την όμορφιά μόνο πάνω
στην τριαντάφυλλα, στόν κήπο. Βλέπεις
λοιπόν πως οι αισθητικοί νόμοι είναι έν-
τελώς αντικειμενικοί και δέν είναι τό ύπο-
κείμενο μόνο που «σταθμίζει» την αξία των
έργων της τέχνης;

Υστερ' άπό τόσον καιρό, Νάρκισσε,
έμελλε να λάβω γράμμα σου με πένθος!
Και τό πλατύτερο, τό μελανότερο που
μπορεί να γίνει, γιατί ο θάνατος της μη-
τέρας είναι για τό παιδί άληθινή συμφο-
ρά. Ναι, την έγνώρισα την καλή σου, τη
σπάνια μητέρα, και τη θυμάμαι πολύ κα-
λά που έρχόταν στο γραφείο μου και μι-
λούσαμε—τό έδιο στοργικά κι' οι δυο μς,
δυο μητέρες, βλέπεις—για σένα... Σοδ
στέλνω τα πιο έγκάρδια συλλυπητήριά μου
και παρακαλώ τό Θεό να σοδ δίνη δύναμη
κι' όποιοιή.

Δυσανάγνωστο και ξεξασπρο τό γράμμα
σου, Έυθύμο Γέλιο, άλλα είχες να μου
γράψης ένα χρόνο κι' ή εύχαρίστηση με-
τρίασε τόν κόπο. Ναι, όταν βασίλευε ο
Όθων, ήρθαν στην Έλλάδα πολλοί Βασι-
ροί για διάφορες ύπηρεσίες κι' έργασίες.
Οί περισσότεροι, όταν διώχθηκαν ο Όθων,
γύρισαν στην πατρίδα τους. Άλλά και
πολλοί έμειναν, γιατί άγάπησαν την Έλ-
λάδα. Σήμερα τα παιδιά τους και τα έγγό-
νια τους είναι Έλληνες. Άνανέωσε τό
ψευδώνυμό σου. Θα ληφθούν βέβαια ύπ'
όψι κι' εκείνες οι λύσεις.

Πάντα πρόδος, Άνδράντε, άφού ο ά-
ριθμός του βαθμού σου είναι κατά ένα δε-
κατο μεγαλύτερος άπό τόν περσινό. Τό
«bleu de Métilin» που σās έσύστησα κά-
ποτε να κάνετε μελάνι, έτσι μου τόγραψαν,
έτσι τό ζήτησα άπό τό Φαρμακείο και μου-
δωσαν για να τό δοκιμάσω, κι' έτσι σās τό
έγραφα κι' έγώ χωρίς να έξετάσω περισ-
σότερο. Άλλά έχεις δικιο: τό σωστό εί-
ναι «bleu de Methylen» γαλλικά, και
«κυανούν του μεθυλενίου» ελληνικά. Όσο
για τη συζητούμενη εκείνη γεωλογική
σειρά, κι' άλλος, θυμόμμαι, παρατήρησε
πως μπορεί να βασίζεται στην όμοιότητα
μεταξύ των φωκών και του πατέρα του
παιδιού.

Όρατο τό γράμμα σου, Χωρίς Ψερό,
για την Ίνδιανα. Άλήθεια, όλα τα παι-
διά καταλυπήθηκαν για τόν πρόσο θάνα-
τό της. Και πολλά γράμματα λαβαίνω με
συλλυπητήρια για την άμοιρη άδελφή που
τρεις φορές επένθησε σε λίγα χρόνια:
πρώτα για τόν άδερφό της, έπειτα για τόν
πατέρα της, και τέλος για την άδερφή της.

Σκνίπα, χάρω πολύ για την πλατύ-
τερη γνωριμία, εύχαριστώ για τα καλά
λόγια κι' έλπίζω να μου γράψης συχνά.
Σ' εύχαριστεί κι' ο κ. Φαίδων και περι-
μένει νάρθης για να σε γνωρίση. Για τη
διάδοσή μου μπορείς, πραγματικά, να
εργάζεσαι πολύ άποταξοματικά, άφού ο

πατέρας σου είναι παλιό Διαπλάσσοπουλο κι' επιθεωρητής σήμερα των Σχολείων. Υπάρχει άλλωστε και μία εγκύκλιος του Υπουργείου με γνωμοδότηση του Συμβουλίου, που τόσο θερμά με συσταίνει σ' όλα τα Σχολεία της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης.

Όσοι μου έγραψαν αυτήν και την περασμένη εβδομάδα ως περιμένουν. Σήμερα δεν έχω άλλο τόπο.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα: 'Ελβετοπούλα, κ. (ΣΣ). 'Ιβάν, ά. (...). Ξανθό Διαβολάκι, κ. (!!). Σνόρο φον Κάρολοφελδ, ά. (ΑΕ) Λαίδη Μίλιγκαν, κ. (ΠΣ).

'Η Διάπλασις ασπάζεται τους φίλους της: **Δευκοπυργιώτην** (δλοι πεθαίνουν, παιδί μου, κι' οι άδοξοι κι' οι ένδοξοι: μόνο των ένδόξων ή μνήμη δεν πεθαίνει, όπως δεν θά πεθάνη ποτέ του ναυάρχου Κουντουριώτη) σου έστειλα 7 τετράδια) **Δεπτην Καρδούλαν** (χαίρω που έγινες καλά: κι' εδώ είχαμε μεγάλες ζέστες άλλ' από την 1 Σεπτεμβρίου δρόσιος λιγάκι: έστειλα 5 τετράδια) **Καρχαρίαν** (έντελως ακατάλληλα αυτά τα «Παιδικά Πνεύματα»: δηλαδή κάθε άλλο παρά «παιδικά»: μά βάζουμε μετς τέτοια πράγματα;...) **Γελαστόν** **'Υπολοχαγόν** (σου έστειλα 7 τετράδια, 1 δεσμίδα λυσόχαρτο και σου επέστρεψα 20 λεπτά) **Σφίγγα** (ναι, αλλά θά το διαβάσω με τη σειρά του) **Βάσιγκτων** (καλά έκαμες: οι 'Αγγελίς δεν φέρνουν πάντα αποτέλεσμα άμέσως, με την πρώτη: γι' αυτό συχνά βλέπεις να επαναλαμβάνονται) **Σαλωνίτισσαν** (θα είδες την προκήρυξη: όχι: οι ζέστες δεν είχαν τελειώσει όταν μου έγραψες αυτό το γράμμα: τώρα όμως έλπιζω να μην έχουμε πιά τόσο μεγάλες) **'Αγνήν Καρδιάν** (οι 'Ισότιμοι μόνον ναγοράσουν τόμο με τη δριμένη εκπαίδευση έχουν το δικαίωμα: τίποτε άλλο) **Βάσον Κιόρτσιν** (έξετέλεσα: σ' ένα φύλλο μπορεί να είναι γραμμένα όλα τα «Π. Πνεύματα»: ο κ. Φαίδων σ' ευχαριστεί πολύ διά το ενδιαφέρον: ή Κα Ξενοπούλου βρίσκειται τώρα σε ανάρρωση: ναι, είναι ανεφιά έπ' άδεληφ' του κ. Παπαδοπούλου) **Χρυσολαμπίδα** (αυτό, καθώς θά είδες, σου ένέκρινα, γιατί το προτιμώμενο δεν σου ταίριαζει: ή βασίλισσα αυτή είναι βέβαια φημιομένη για την όμορφιά της, ή διαγωγή της όμως δεν έστάθηκε καθόλου άμειπτη: χαίρω που θά μου γράφης τώρα συχνά) **Άστρον της Αύγης** (χαίρω που περνάς τόσο καλά στα Καλάβρυτα) **'Αρετήν 'Αθ. Καλλαντζοπούλου** (να μου στείλεις 6 δραχμές για να σου στείλω έναν 'Οδηγό του Συνδρομητού: εκεί θά τα είδης όλα) **Δειλινό** (χαίρω πολύ: θά είδες την έγκριση του ψευδώνυμου σου: ναι, και ή αλλαγή του τόπου είναι μεταμόρφωσις: το καλώς γίνεται κάλως, το άργός 'Αργος κτλ.) **'Αθηνάν Α. Παπαχαρίση** (πολύ μ' ευχαρίστησε το γραμματάκι σου απ' το Λουτράκι: ά, να σ' έβλεπα όταν σου ρίχνουν και ρίχνης στα παιδιά νερά!... χαιρετίσματα στο μπαμπά) **'Αγραμπελην** (δεν τη βρήκα κατάλληλη: σου την επιστρέφω με τα 14 τετράδια) **Φάουστ** (θα τη διαβάσω με τη σειρά της και θά σου πω: τις περισσότερες απ' αυτές τις διευθύνσεις δεν τις ξέρω: τις άλλες πώς να σου τη στείλω; **'Αειδέα** (ευχαριστώ πολύ για το ξεσπάθωμα) **'Αθώαν 'Υπαρξήν, Σπαρτιατοπούλαν** κτλ. κτλ.

Είς όσας επιστολάς έλαβα μετά την 30 Αυγούστου, θάπαντήσω στο έρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΡΧΗ του 275ου Διαγωνισμού. 'Ιδε προκήρυξη εις την σελ. 478. Αί λύσεις του φυλλαδίου τούτου δεκτάι μέχρι της 7 Νοεμβρίου.

520. Μεταγραμματισμός

Βγάξω Σίγμα, βάξω Χι
Και ποτό μαλαχτικό,
Χειμωνιατικο, ζεστό,
Πόλη κόνει τουρκική.
Σεληνιώτικος 'Ορίζων

521. Τονόγραφος

Το άνεβασμά του με κουράζει,
Μά κατεβάξω την όξεϊα
Κι' ο γιατρός τότε μάς το μπάζει
Στις φλέβες μας, να βρούμε ύγεια.
Έρείκη

522. Αίνιγμα

Το άρσενικό μου, πηδηχτό,
'Η Κοήτη το χορεύει.
Το θηλυκό μου στρογγυλό
Μολύβι που φονεύει.

'Ισομενέυς

523. Ψαροκόκκαλον

```

*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *
*      *      *      *

```

Ν' άντικατασταθούν οι άστερίσκοι διά γραμμάτων ώστε ν' αναγινώσκονται: άρχαλος τραγικός βασιλεύς ήρωας άργοναύτης: ο Χριστός: άρχαία πλουσία πόλις: βασιλεύς της Ρώμης: άνθος του άγροϋ: γεωμετρικόν σχήμα: είδος ύπνου.
Μαργαρίτα

524. Έπιγραφή

Ε Μ Χ
Ο Λ Ο Η Υ
Ο Ρ Α Λ Τ Κ Τ Ν Ι
Ν Τ Α Ν Ο Ι Α Η Η Ο Κ
Ζητείται ή άνάγνωσις.
Δημήτριος Αδερνινός

525-528. 'Ομοιόμορφα 'Ελλιποσύμφωνα

αυα = Πνέει
αυα = Καίει
αυα = Έρπετόν
αυα = Άγία

Βλάσης Πήλιος

529. Γεῖφος

```

vo      Π
vo      vo Π Π Π
τ'      μ' θ' οϋ
vo      vo Π Π Π
vo      Π

```

'Αγγελος Ειρήνης

ΑΥΣΕΙΣ

των Πνευμ. 'Ασκήσεων του φύλλ. 26

343. 'Ικτίνας (ή, κτήνος).—344. Ποίησις (πλ, ή, σεις).—345. Θώς. 'Αθώς.—346. 'Ινώ 'Ιων.—347. Π Ι Σ Ι Δ Ι Α ('Εξωτερικόν Δικτυ. Ι θ έ μ ι ς Ρ ωτόν: Πισυδία, Σε Σ ε Ν έ Κ α Σ νέκας, Δίκαιον, Άρ Ι μ έ λ α ν Ι σινόν. 'Εσωτερικόν: Δ ι Κ α Ι ο Ν Θέμις, μέλας, σάνος). Ι σ α ν ό ς Ο —348. ΣΟΚΡΑΤΗΣ Α Ρ Σ Ι Ν Ο Η (όρα, κρατήρ, ρήτωρ, 'Αρτα, τώρα, 'Ηρα).—349-353. Διά του ΛΑ: λαός, λάρος, Λαμία, κάλαμος, άμιλλα.—354. ΟΡΕΣΤΗΣ ('Οράτιος. άΡπα, ΠίΕρος, ΝάνΣεν, Νικη-Ταρās, 'ΑφροίΗ, ΚανάρηΣ)—355. Το βιαστικό και το καλό-ποτέ μαζί δεν πάνε.—356. Λύτα, λύσε με. (λ' 'Ιταλοί σέ με).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

[ΑΕ'—529]

Πρωτοπαίνοντας στο άνθοςόλιστο σολονάκι της Διαπλάσεως χαιρετώ όλους-ες. 'Ανταλλάσσω Μ. Μυστικά με όλους-ες. Γράφατε: Νίκον Κουρήν, Παρალიα Καλαμών, διά:

ΛΟΞΙΑΝ

[ΑΕ'—530]

Εξακολουθώ ανταλλαγήν Μ. Μυστικών. Περιμένω από όλους-ες. Γράφατε: Ν. Παρλιάρον, Τελωνειόν, Καλάμας, διά:

'Ανδριωτάκι

[ΑΕ'—531]

Κυρίαρχε της Γής, ως πότε θ' άποκαλύπτεις ψευδώνυμα;

Ναυτοπούλα της 'Ανδρόν

[ΑΕ'—532]

Μύρον της 'Ανδρόν=Π. Μ. κοντεύεις να μάθης φωνητική μουσική;

Ναυτοπούλα της 'Ανδρόν

[ΑΕ'—533]

Γειά σας, Διαπλάσσοπουλα! Θ. Αυτοκρατορία, με δέχσαι ως μέλος; IBAN

[ΑΕ'—534]

Αλληλογραφώ, ανταλλάσσω τετραδικία. Δ/σις: Sira Selvi 128, Διά Αιμιλιάν, Istanbul Turquie.—Ζακυνθινούλα, στείλε πρώτη, Δ/σιν δεν έχω.

Χαδίάρα

[ΑΕ'—535]

Μύγες, Λευκή, ανταλλάσσετε τετραδικία; Νά στείλω πρώτη στη Ζουζού;

Χανουμάκι

[ΑΕ'—536]

Ζουζού, τάμαθες; πέθανε ή αγαπημένη έδω.

Χανουμάκι

[ΑΕ'—537]

Παπουτσωμένη Γάτα, δεν είμαι ο Θεοδωρακόπουλος. (Διαπλ.—δεν είναι).

Δόνιφαν

[ΑΕ'—538]

Στο άνθος των 17 χρόνων πέθανε στην 'Αλεξάνδρεια ο πρωτεζάβελφος μου και άδελφικός μου φίλος

ΣΤΑΘΗΣ Δ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

άφροντας άπαρηγόρητους γονείς, συγγενείς κι' έμάς τους φίλους του.

Τάσος Δούζης (Π. Σκούταρης)

[ΑΕ'—539]

Για να έχω άργότερα μία άνάμνηση απ' τη χρυσαυγή ζωής της Διαπλάσεως, αλληλογραφώ και ανταλλάσσω Μ. Μυστικά με όλους-ες. Μην άνηθήςτε. Δ/σις 'Αγγελική Μαλεσιόδου, Δωδώνης, 7, 'Ιωάννινα, διά:

Νεράϊδα της Λίμνης

[ΑΕ'—540]

Αγαπημένη μου Δροσοτάλαχτη, τα πιό εγκάρδια συλλυπητήριά μου.

Νεράϊδα της Λίμνης

[ΑΕ'—541]

Μάνος=Άγγελίδης, Φίλημα Σκιας=Βρυώνη, Μύρτις και Λευκή=Δνίδες 'Αφεντουλίδου.

Γαλάζιος Κύνος

[ΑΕ'—542]

Μερμπαντάκος=Κυρίαρχος της Γής=Καλαμάκης... Σε λυπούμαι για το άδοξο τέλος σου!... Συναγρίδα, δεν λέγομαι Βαλασάκης (Διαπλ.)!!

'Εξυπνος Βλάνας

[ΑΕ'—543]

Κυρίαρχε της Γής, μέσα στις τόσες έπιτυχίες (!) αποκαλύψεις να και μία σωστή. Κυρίαρχος=άνθρωπον πολυώνυμον. Σε βρήκα;

'Αττικόν 'Αλας